

558

408.92

5-37

14.08.2013

8 m.

408.92 uy

2304-10

№ 11 Հրատ. «ԷՍՊԵՐԱՆՏՈ» տպարանի № 11

400
69-ՏԷ-Չ Ե Ն Ո Ն ա ր Կ

ԷՍՊԵՐԱՆՏՈ

ԼԵՋՈՒԻ

1648
7007

Երկրորդ ըարեփոխած տպագրութիւն

Փոխադրեց և. մօսկեց
ՀԱՅԿ ՏԷՐ-ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՐԵԱՆ

LERNOLIBRO DE ESPERANTO

Por armenoj.

Երկրորդ արժ տպարան «Էսպերանտո»
1912

Aa, Bb, Cc, Dd, Ee, Ff, Gg, Hh,
 Ii, Jj, Kk, Ll, Mm, Nn,
 Oo, Pp, Qq, Rr, Ss, Tt, Uu, Vv, Ww, Xx, Yy, Zz.

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՌԵՐ ԵՒ ՆԲԱՆՑ ԱՐՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.

Էսպերանտո լեզուն ունի 28 տառ.

Տառեր. ա- նույնը. Արտասան- ւում են յոյժ- նայնպէս.	Տառեր. ա- նույնը. Արտասան- ւում են յոյժ- նայնպէս.
Aa—a—ա	Kk—ko—կ
Bb—bo—բ	Ll—lo—լ
Cc—co—ց	Mm—mo—մ
Ĉĉ—ĉo—չ	Nn—no—ն
Dd—do—դ	Oo—o—օ
Ee—e—է	Pp—po—պ
Ff—fo—ֆ	Rr—ro—ր
Gg—go—գ	Ss—so—ս
Ĝĝ—ĝo—ջ	Ŝŝ—ŝo—շ
Hh—ho—հ	Tt—to—տ
Ĥĥ—ĥo—խ	Uu—u—ու
Ii—i—ի	Ŭŭ—ŭo—ու (կարճ)
Jj—jo—յ	Vv—vo—վ
Ĵĵ—ĵo—յ	Zz—zo—զ

Ծանօթ. Jj տառը համապատասխանում է հայերէն j տառին և առանձին վաղիկ չի կազմում. օրինակ՝ aj=այ, ej=էյ, oj=օյ, uj=ույ. Եթէ j տառը

գտնւում է ձայնաւորից առաջ, այդ դէպ-
քում ձայնաւորը փոփոխւում է. ինչպէս
օրինակ ja=եա, je=ե, jo=եօ, ju=իւ:

Ll տառի արտասանութիւնը կէս փա-
փուկ կէս կոշտ է. օր.՝ la=լ'ա, lo=լ'օ,
lu=լ'ու:

Ŭ տառը կիսաձայն է և արտասան-
ւում է իբրև կարճ ու, մասամբ հայերէն
ւ և a կամ օ-ի հետ կազմում է մի վանկ.
օրինակ՝ aŭtuno = աւտունօ, eŭnuko =

սփ. անուկօ:

Շեշտ.—Շեշտը գտնւում է միշտ նա-
խաւերջին վանկի վրայ, օրինակ՝ frato,
jurnalo, fojno.

Տողադարձի համար ոչ մի կանոն չկայ,
բայց առհասարակ առաջնորդում են ընդ-
հանուր լեզուական կանոններով, օր. եթէ
վերջնէնք aparteni բառը, կարող ենք
տողադարձել a-parteni, ap-arteni, apa-
rteni, apar-teni, apart-eni և այլն:

Պէտք է կարգաւ ինչպէս որ գրուած է.
օրինակ՝

En la mondon venis nova sento,
էն լ'ա մօնդօն վէնիս նօվա սէնտօ,
Tra la mondo iras forta voko;
Տրա լ'ա մօնդօ իրաս ֆօրտա վօկօ,
Per flugiloj de facila vento
Պէր փլուգիլօյ դէ ֆացիլ'ա վէնտօ

Nun de loko flugu ĝi al loko;
Նուն դէ լ'օկօ ֆլուգու ջի ալ' լ'օկօ.

ԴԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

Յօդ.—Էսպերանտօ լեզուն ունի միայն
որոշեալ յօդ՝ la, անորոշ յօդ գոյութիւն
չունի: Այդ յօդը գործ է ածւում բոլոր
սեռերի, թուերի և հոլովների մէջ անփո-
փոխ:

Գոյական անունները վերջանում են
միշտ օ տառով, օր. patro հայր, ŝtono
քար, bovo եղն, herbo խոտ: Յոգնակին
ստանալու համար եզակի թուին աւելաց-
նում ենք j, օր. patro+j=patroj, fratoj,
bovoj և այլն: Կայ միայն երկու հոլով՝
ուղղական և հայցական. հայցականը
կազմւում է օ վերջաւորութեանը n աւե-
լացնելով. օր. ուղ. patro, հայց. patron.
Մնացած հոլովները կազմւում են նախ-
դիրներով սեռական de (-ի), տրական
al (դէպի), գործիական per (-ով) և
պատմական*) pri (մասին). օրինակ.

Եզակի

Ա. la patro հայրը

Ս. de la patro հօրը

*) Ռուսերէն предложный հոլովի տեղ գրել
ենք պատմական, որ գրաբարի մէջ միայն գոյու-
թիւն ունի և աշխարհաբար համապատասխան հո-
լով գոյութիւն չունի:

- S. al la patro *հօրը*
 Հ. la patron *հօրը (ղհայր)*
 Գ. per la patro *հօրովը*
 Պ. pri la patro *հօր մասին*
 Ու. la akvo *ջուրը*
 Ս. de la akvo *ջրի*
 Տ. al la akvo *ջրին*
 Հ. la akvon *ջուրը (ղջուր)*
 Գ. per la akvo *ջրովը*
 Պ. pri la akvo *ջրի մասին*

Յոգնասկի

- Ու. la patroj *հայրերը*
 Ս. de la patroj *հայրերի*
 Տ. al la patroj *հայրերին*
 Հ. la patrojn *հայրերին*
 Գ. per la patroj *հայրերովը*
 Պ. pri la patroj *հայրերի մասին*
 Ու. la akvoj *ջրերը*
 Ս. de la akvoj *ջրերի*
 Տ. al la akvoj *ջրերին*
 Հ. la akvojn *ջրերը*
 Գ. per la akvoj *ջրերովը*
 Պ. pri la akvoj *ջրերի մասին*

Ածական անունները վերջանում են միշտ a տառով. օր. bona բարի, bona homo բարի մարդ: Ածականները հոլովւում են գոյականների պէս՝ bona, de bona al bona, bonan, per bona, pri bona,

bonaj, de bonaj, al bonaj, bonajn, *բռնայ*
 pri bonaj: Ածականն ու գոյականը միասին եթէ լինեն, ածականներն դարձնալ հոլովւում են. օր. հայցականը la patran domon, յոգնակի ուղղ. la patraj domoj և այլն:

Մակըայերը վերջանում են միշտ e տառով, օր. bone բարւոք, patre հայրաբար, ofte յաճախ և այլն:

Բայ.—Անորոշ դերբայն վերջանում է միշտ i տառով—esti լինել, kanti երգել: Սահմանական ներկայ ժամանակը վերջանում է միայն-as օրինակ.

mi	kantas	ես երգում եմ
vi (ci*)	kantas	դու երգում ես
li	kantas	նա երգում է
ni	kantas	մենք երգում ենք
vi	kantas	դուք երգում եք
ili	kantas	նոքա երգում են

Բառակազմութիւն.—Էսպերանտօի բայերը կազմւում են 1) քերականական սկզբնական վերջաւորութիւններով. օր. koler՝ արմատից kolera՝ բարկութիւն, kolera բարկացած, kolere բարկութեամբ, koleri բարկանալ. 2) Միջազգային գործածութիւն ունեցող բոլոր բառերը, որոնք միայն լեզուական վերջաւորութիւններ

*) ci-դու համարին չի գործածւում, այլ փոխարինւում է vi-ով: ci գործ են ածում երբ մէկին ուզում են արհամարհել.

են ընդունում. օր. teatro թատրոն, civilizacio քաղաքակրթութիւն:

3) Բարդ բառերը կազմում են հասարակ միաւորութեամբ. օրինակ՝ ĝardeno այգի և pordo դուռ, ĝardenpordo այգեդուռ. fero երկաթ, vojo ճանապարհ, իսկ fervojo երկաթուղի: Թէպէտ միաւորման ժամանակ վերջաւորութիւնները կորչում են և դնում ենք միայն սովորական վերջաւորութիւնը, բայց կան դէպքեր, երբ քաղցրահնչիւնութեան համար երկու վերջաւորութիւններն էլ մնում են. օրինակ՝ surda խուլ, muta համր, բայց surdamuta խուլահամր:

4) Բառերը կազմում են նաեւ նախածանցների և միջածանցների օգնութեամբ:

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց

—in—ցոյց է տալիս կանացի՝ իգական սեռը, օրինակ՝ patro հայր, patrino մայր, frato եղբայր, fratino քույր, bovo եզն, bovino կով, koko քաղաղ, kokino հաւ:

Ն ա խ ա ծ ա ն ց ն ե ր

mal—աւելանում է բառի սկզբից և ցոյց է տալիս անպայման հակադրութիւն. օրինակ՝ bona բարի, malbona չար, riĉa հարուստ, malriĉa աղքատ, seka չոր, malseka թաց, fermi փակել, malfermi

բանալ, ofte յաճախ, malofte քիչ անգամ *):

ծանօթ.—«Ոչ բարի» խօսքը թարգմանում է ne bona և ոչ malbona, «ոչ յաճախ» ne ofte կային:

ge—'երկսեռ (գործ է ածում յոգնակի ձևով), օրինակ՝ patro, հայր, gepatroj ծնողներ (հայր և մայր), edzo ամուսին, geedzoj ամուսիններ (մարդ ու կին), frato եղբայր, gefratoj քույր ու եղբայր, leganto ընթերցող, gelegantoj ընթերցող և կային:

bo—'ամուսնութեամբ ձեռք բերած բաւեկամութիւն (թէ իր և թէ իր ազգականների միջոցով ձեռք բերած) օրինակ՝ patro հայր, bopatrino զոքանչ, սկեսուր, frato եղբայր, bofrato փեսայ, աներձագ տաղր, filo որդի, bofilo փեսայ, filino դուստր, bofilino հարս, կային:

Վ ա ր ժ ու թ ի ն ն ե ր

La onklino legas kaj la nevinoj kuras kun **) la junaj knaboj en la vilaĝo.—Edzo kaj edzino estas geedzoj.—

*) Ծնորդիւ այսքան յաջող և հմտօրէն կազմած նախածանցի որպիսին է mal, մարդս գիտենալով դրականը, առանց դժուարութեան ու առանց սովորելու գտնում է բացասականը:

**) Նախդիրները պահանջում են ուղղական հոլով:

Ĉu la filino de la najbaro estas granda? Jes, sinjoro, sed la filino de la servisto estas malgranda kaj malbela—Ĉu la feliĉaj gefianĉoj estas ankoraŭ en la ĝardeno de la maljuna kuzo? Ne sinjorino, la fraŭlino estas sola, la fianĉo estas ĉe la najbaro. Ĉu la malbonaj infanoj povas esti kontentaj kaj gajaj? Ne, patrino!—En la urba ĝardeno estas belaj floraj.—Filo de onklo estas kuzo.—La nepo skribas al la bona kaj maljuna avo.—Kia estas la vetero, knabo? La vetero, gesinjoroj, estas hodiaŭ malbona kaj malvarma.—La ĉevalo estas kun la bovinoj sur la kampo.—La kato kaj la hundo estas bonaj amikoj de la homo.

La familio.—La afabla avino estas kun la maljuna servistino kaj la junaj genepoj en la flora ĝardeno. Bela estas hodiaŭ la vetero kaj varma. La birdoj gaje flugas kaj kantas sur la grandaj arboj. Dum la avino legas, la malgrandaj knaboj kaj knabinoj kuras kontente sur la sablo kaj ludas kun la hundo kaj la kato. Nun venas la karaj gepatroj kun la parencoj, junaj kaj maljunaj: geavoj, onklinoj, bofratinoj, kuzinoj kaj kuzoj. Ĉu tio ne estas bela societo, bela familio?

familio <i>բնապանիք.</i>	nepo <i>թոռ.</i>
avo <i>պապ.</i>	onklo <i>հօրեղբայր.</i>
patro <i>հայր.</i>	քեռի, մօրեղբայր.
filo <i>զաւակ (արու).</i>	nevo <i>եղբօրորդի.</i>
frato <i>եղբայր.</i>	քրոջորդի.
fianĉo <i>նշանածը.</i>	kuzo <i>հօրեղբօրորդի.</i>
<i>սիսապու.</i>	մօրեղբօրորդի.
edzo <i>ամուսին.</i>	varma <i>տաք.</i>
viro <i>տղամարդ.</i>	gaja <i>ուրախ.</i>
homo <i>մարդ.</i>	feliĉa <i>բաղդաւոր.</i>
sinjoro <i>պարոն.</i>	kontenta <i>բաւական.</i>
knabo <i>տղայ.</i>	kara <i>թանկագին.</i>
fraŭlo <i>ամուսին ար- դամարդ.</i>	afabla <i>փաղաքշող.</i>
infano <i>երախայ.</i>	sola <i>միայնակ.</i>
parenco <i>տղգական.</i>	esti <i>լինել.</i>
servisto <i>ծառայ.</i>	povi <i>կարողանալ.</i>
najbaro <i>հարեան.</i>	fari <i>շինել.</i>
societo <i>ընկերու- թիւն, համայք, հասարակու- թիւն.</i>	kreski <i>բանիլ.</i>
amiko <i>բարեկամ.</i>	legi <i>կարդալ.</i>
hundo <i>շուն.</i>	skribi <i>գրել.</i>
kato <i>կատու.</i>	kanti <i>երգել.</i>
ĉevalo <i>ձի.</i>	ludi <i>խաղալ.</i>
bovo <i>էգն.</i>	kuri <i>վազել.</i>
birdo <i>թռչուն.</i>	veni <i>գալ.</i>
koko <i>աքաղաղ.</i>	flugi <i>թռչել.</i>
floro <i>ծաղիկ.</i>	tiu <i>այն.</i>
	tiu-ĉi <i>այս.</i>
	tio <i>այն.</i>
	kiu (?) <i>ով, որ.</i>
	kia (?) <i>որպիսի.</i>

arbo ծառ.	kio (?) ինչ.
ŝtono քար.	kie (?) որտեղ.
sablo աւաղ.	en մէջ.
ĝardeno պարտէզ.	sur վրայ.
kampo դաշտ.	ĉe մօտ մերձ.
vilaĝo գիւղ.	kun հետ.
urbo քաղաք.	dum այն ժամանակ
provinco զաւառ.	երբ, մինչդեռ:
vetero եղանակ.	dume առայժմ.
granda մեծ.	kaj և, ու (շաղկապ)
bona լաւ, բարի.	sed բայց, սակայն.
juna երիտասարդ.	hodiaŭ այսօր.
ջահէլ.	baldaŭ շուտով.
bela գեղեցիկ.	ĉu? միթէ, արդե՞ք.
jes այո.	գործ է ածուում
ne ոչ, չէ.	հարցական նախա-
nun այժմ.	դասութիւններ
ĉiam միշտ	կազմելու համար:
ankoraŭ դեռևս.	
ankaŭ նոյնպէս.	

ԴԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

Դերանուններ

I. Անձնական դերանուններ. mi ես, ci դու, li նա, ŝi նէ (իգական), ĝi նա (չեզոք). ni մենք, vi դուք, ili նրանք (ար. և իգ.): Ci դու համարեա չի գործածուում, այլ ասում են vi. Ci գործ են ածում և այն դէպքում, երբ բարեկամ մարդու հետ են խօսում կամ արհամարհելիս: Ĝi նա

(չեզոք) գործ է ածուում, երբ խօսում են անորոշ առարկայի կամ կենդանիի մասին: Նրանք հոլովում են ինչպէս գոյական անունները օր. mi, de mi, al mi, min, per mi, pri mi.

II. Անդէմ դերանուն.— Oni, որ հայերէն անդէմ նախադասութեամբ է թարգմանուում, օրինակ՝ oni diras ասում են:

III. Անդրադարձ դերանուն.— Si իրեն, հոլովում է գոյականի պէս:

IV. Ստացական դերանուններ կազմուում են անձնական դերանուններից, աւելանում է միայն վերջաւորութիւնը. mia իմ, cia քո, lia նրա, ŝia նէրա (իգ.), ĝia նրա (չեզ.), nia մեր, via ձեր, ilia նրանց sia իր:

Միջաժանցներ

—eg—ցոյց է տալիս առարկայի մեծացումը և կամ աստիճանի ուժեղացումը, (յատկութեան կամ գրութեան) օր. pluvo անձրև, pluvego հեղեղող անձրև, pafilo հրացան, pafilego թնթանօթ. granda մեծ grandega ահազին, manĝi ուտել, manĝegi լափել, peti խնդրել, petegi աղերսել:

—et—առարկայի մեծութեան փոքրացումը կամ աստիճանի թուլացումը (յատկութեան կամ գրութեան). օրինակ՝ lago լիճ, lageto լճակ, arbo ծառ, arbeto

Թուփ, verda կանաչ, verdeta կանաչա-
գոյն, dormi քնել, dormeti ննջել, ridi
ծիծաղել, rideti ժպտալ:

—an—անգամ, բնակիչ, (երկրի քա-
ղաքի) հետևող (դաւանութեան, գիտու-
թեան). օրինակ Kristo Քրիստոս, kris-
tano քրիստոնեայ, Tifliso Թիֆլիս, tif-
lisano Թիֆլիսի բնակիչ, Թիֆլիսցի. ur-
bo քաղաք, urbano քաղաքացի. šipo
նաւ, šipano նաւաստի, klubo ժողովա-
բան, klubano ժողովարանի անդամ:

Նախդիր da. Քանակութիւն ցոյց տւող
բառերից յետոյ de նախդիրը փոխանակ-
ւում է ձա նախդիրով. օրինակ՝ փոխա-
նակ ասելու կամ գրելու multe de libroj,
ասում են multe da libroj շատ գրքեր,
kelke da homoj մի քանի մարդիկ: Բացի
այս, այն դէպքում եւ da է գրւում, երբ
որեւէ նախադասութեան միտքը արտա-
յայտում է անորոշ քանակութիւն. օրի-
նակ՝ mi ekvidis tutan maron da kapoj
ես զուլաների ամբողջ ծովը տեսայ:

Վ ա Ր Ժ ո լ Թ ի լ Ն ն ե Ր

La membroj, kruroj kaj brakoj de
nia fileto estas mallongaj.—La provin-
cano ofte parolas malrapide kaj tro
laŭte.—La patrino iras kun sia filo
kaj liaj flloj.—Mi opinias, hodiaŭ la
vetero estas ne varma, sed varmega.

—La knabo havas nigrajn okulojn kaj
ruĝajn harojn.—La flineto de la vila-
ĝano iras al sia avino; ŝi marŝas ra-
pide kaj eĉ kuras.—La patrino aŭdas
kontente la karan voĉon de siaj infa-
netoj, kiujn ŝi povas vidi en la ĝar-
deno.—La granda hundo havas ne bu-
ŝon, sed buŝegon, ne piedojn, sed pie-
degojn.—La kuabineto kuras kaj ŝiaj
vangoj estas nun ruĝaj.—La onklino
kisas la frunton kaj la kolon de sia
infaneto, kaj la infaneto riĉegas.—La
patro parolas kun sia filino kaj ŝiaj
amikinoj.

La sentoj de l' homo *).—La homo
havas kvin sentojn. Ĝi**) aŭdas per la
oreloj, vidas per la okuloj, flaras per
la nazo, gustumas per la buŝo kaj pal-
pas per la fingroj de siaj manoj. Ni
parolas per la lango, la lipoj, la den-
toj kaj la laringo. Ni rimarkas, ke la

*) Ինչպէս գոյականի, այնպէս էլ յօդի վերջա-
ւորութիւնը կարելի է չգրել և փոխանակել աղա-
թարցով ('). օր. domo-ի փոխարէն կարելի է գրել
dom', de l'homo փոխանակ de la homo կայն:
Առանձնապէս այս ձևը գործ է ածւում քաղցրա-
հնչիւնութեան համար և ոտանաւորներում.

**) Ĝi գործ է ածւում և այն դէպքում, երբ
խօսւում է մարդու մասին առանց որոշելու թէ
որ սեռին է պատկանում:

homo havas du orelojn por aŭskulti kaj du okulojn por vidi; sed ĝi havas nur unu buŝon por paroli. Homo, kiu ne vidas estas blinda, kiu ne aŭdas, estas surda, kiu ne povas paroli, estas muta. Tro multaj (kiam multe da) homoj estas surdaj aŭ blindaj; malfeliĉe tro malmultaj ofte estas mutaj!

korpo <i>մարմին</i> .	ungo <i>եղունդ</i> .
haŭto <i>կաշի (մարմինի)</i> .	laringo <i>կոկորդ</i> .
osto <i>ոսկոր</i> .	brusto <i>կուրծք</i> .
sango <i>արիւն</i> .	koro <i>սիրտ</i> .
kapo <i>գլուխ</i> .	kruro <i>սրունք</i> .
haro <i>մաղ</i> .	piedo <i>ոտ</i> .
vizaĝo <i>դէմք</i> .	parto <i>մաս</i> .
mieno <i>կերպարանք</i> .	sento <i>զգայարան</i> .
frunto <i>ճակատ</i> .	parolo <i>խօսակցութիւն. ճառ</i> .
okulo <i>աչք</i> .	voĉo <i>ձայն</i> .
orelo <i>ականջ</i> .	blanka <i>սպիտակ</i> .
vango <i>թուշ</i> .	nigra <i>սև</i> .
nazo <i>քիթ</i> .	ruĝa <i>կարմիր. շէկ</i> .
buŝo <i>բերան</i> .	bruna <i>դարչինի գոյն</i> .
lipo <i>շրթունք</i> .	blua <i>կապոյտ, երկնագոյն</i> .
dento <i>ատամ</i> .	pala <i>գունատ</i> .
lango <i>լեզու</i> .	blinda <i>կոյր</i> .
kolo <i>վիղ</i> .	surda <i>խուլ</i> .
membro <i>անդամ</i> .	
ŝultro <i>ուս</i> .	

brako <i>ձեռք</i> .	muta <i>համբ</i> .
mano <i>դաստակ (ձեռքի)</i> .	forta <i>ուժեղ</i> .
figro <i>մատ</i> .	rapida <i>արագ</i> .
diversa <i>զանազան</i> .	longa <i>երկար</i> .
multa <i>շատ (ած)</i> .	vera <i>ճշմարիտ</i> .
multe da <i>շատ (մի)</i> .	opinii <i>ենթադրել</i> .
laŭte <i>բարձր</i> .	marŝi <i>քայլել</i> .
dekstre <i>աջ կողմից</i> .	iri <i>գնալ</i> .
havi <i>ունենալ</i> .	unu <i>մէկ</i> .
rimarki <i>նկատել</i> .	du <i>երկու</i> .
vidi <i>տեսնել</i> .	kvin <i>հինգ</i> .
aŭdi <i>լսել, իմանալ</i> .	kiom (da) <i>որքան</i> .
aŭskulti <i>ականջ դնել</i> .	ke <i>որ</i> .
	por <i>համար, որպէս</i> .
	զի.
flari <i>հոտ քաշել</i> .	nur <i>միայն</i> .
gustumi <i>համը տեսնել. ճաշակել</i> .	ofte <i>յաճախ</i> .
palpi <i>շօշափել</i> .	tro <i>չափազանց</i> .
diri <i>ասել</i> .	eĉ <i>մինչև անգամ</i> .
ridi <i>ծիծաղել</i> .	kiel <i>ինչպէս</i> .
kisi <i>համբուրել</i> .	aŭ <i>կամ</i> .

ԴԱՍ ԵՐՐԱՐԴ

Թ՛ ռ ւ ա կ ա ն ա ն ռ ւ ն

Քանակական (չեն հորովւում) 1-unu, 2-du, 3-tri, 4-kvar, 5-kvin, 6-ses, 7-sep, 8-ok, 9-naŭ, 10-dek, 100-cent, 1000-mil:

Տասնեակներն ու հարիւրակները կազմուած են հասարակ միաւորութեամբ, 11-dek-unu, 12-dek-du, 20-dudek, 30-tri-dek, 21-dudek unu, (dudek-unu) 25-du-dek kvin, 105-centkvin, 600-sescent, 746-secent-kvardek-ses.

Գոյական թուական անունն ստանալու համար վերջաւորութեանը աւելացնում ենք 0. unuo միաւոր, deko տասնեակ, dekduo դիւծին (12) երկոտասան. cento հարիւրեակ: Դասական թուական անունն ստանալու համար՝ a, unua առաջին, dua երկրորդ. թուական անունից մակբայ ստանալու համար՝ e, unue նախ և առջ (առաջին որ), due երկրորդ որ...

Կոտորակային թուական անունները ստացուած են միջածանց-ոն-ի օգնութեամբ. duono— $\frac{1}{2}$, kvarono— $\frac{1}{4}$, kvin-dek-trionoj— $\frac{5}{13}$, dek naŭ cent-kvaronoj— $\frac{19}{104}$.

Բազմապատկիչ թուական անունները կազմուած են միջացանձ-օbl-ով. օր. tri-oble kvar estas dek-du ($3 \times 4 = 12$).

Հաւաքական թուական անունները կազմուած են միջածանց օր-ով. օր. du-ope երկուսով:

Բաժանարար թուական անունները կազմուած են po բառի օգնութեամբ. օր. po kvin հինգ-հինգ, po du երկու-երկու և այլն:

Ծանօթ. 1) մինչև քսանը թուական անունները կազմուած են dek-ը առաջից բաժան-բաժան (dek unu, dek du և այլն իսկ 20-ից յետոյ dek-ը դրուած է երկրորդ տեղը և միացած (dudek): Այս դէպքում միաւորները բաժանուած են գրուած. օր. =22 dudek du 53=kvindek tri և այլն:

Ինչպէս որ թուերը դասաւորուած են էսպէրանտօ լեզուի մէջ նրանց անուններն էլ գրուած են համապատասխան:

2) Քանակական թուական անունները եթէ կազմուած են երկու բառից աւելի, այն ժամանակ չեն միանում. օր. mil naŭcent okdek kvar=1984:

3) mil-ը կարող է գոյականի վերջաւորութիւն ընդունել և այդ դէպքում նա ենթարկուած է քերականական ընդհանուր կանոնին, օր. կարելի է ասել mil jaroj հազար տարի և կամ թէ milo da jaroj հազար տարի: Նոյն կանոնը բոլոր թուական անուններին է վերաբերում, բայց նախադասուած է mil jaroj ձևը:

4) Ժամի քանիս լինելը միշտ արտայայտուած ենք դասական թուական անունով. հարցնում ենք՝ kioma horo? (որ ժամն է), պատասխանում են la tria երեք (և ոչ երրորդ): Ժամերի բաժանական մասնիկներն ասելու համար զանազան ձևեր կան. օր. երկու և քառորդ

($2\frac{1}{4}$) կաբելի է ասել dek kvin minutoj de la tria=15 րոպէ երեքի կամ kvarono de la tria կամ la dua kaj kvarono կամ tri kvaronoj antaŭ la tria ($\frac{3}{4}$ երեքից առաջ կամ առանց $\frac{3}{4}$ -ի 3) և այլն:

Հայցական հոլով. Հայցական հոլովը դրուում է 1) երբ հարցնում ենք ուր. օր. ուր ևս գնում. Թիֆլիս, այս դէպքում Թիֆլիսը դրուում է հայցական հոլովով: Tiflison. 2) «Ե՞րբ» հարցին պատասխանում ենք հայցականով. օր. la dekan (tagon) de Marto Մարտի տասին, morgaŭan matenon վաղը առաւոտեան. 3) «քանի՞ ժամանակ» օր. mi restas en Erivano kvin tagojn ևս մնում եմ Երևանում հինգ օր. 4) «որքան արժէ». օր. la libro kostas du rublojn գիրքն արժէ երկու ռուբլի. «Ո՞րքան բարձր է, երկար է, լայն է» օր. la alto de domo estas dudek metrojn տան բարձրութիւնը 20 մետր է:

Մի ջաժան ցնեք

—ee—ցոյց է տալիս յատկութիւն կամ դրութիւն (վերացական հասկացողութեամբ). օր. juna երիտասարդ, juĝeco երիտասարդութիւն, (երիտասարդ լինելը). ruĝa կարմիր, ruĝeco կարմրու-

թիւն, (կարմիր լինելը). blinda կոյր, blindeco կուրութիւն (կոյր լինելը). infano երեխայ, infaneco երեխայութիւն. super վերև, supereco գերազանց լինելը:

—aj—մի որևէ բան որոշ յատկութեամբ և որոշ նիւթից դոյացած (տեսանելի և զգացուող) օր. fortika պինդ, fortikaĵo ամրութիւն. manĝi ուտել, manĝaĵo ուտելիք. ŝafo ոչխար, ŝafaĵo ոչխարի միս. balai աւելի, balaaĵo աղբ. araneo սարդ, araneaĵo ոստայն, ĉirkaŭ շուրջը, ĉirkaŭaĵo շրջակայք:

—id—զաւակ, որդի, սերունդ. օր. reĝo թագաւոր, reĝido արքայադուռ. bovo եզն, bovido հորթ. koko քաղաղ, kokido վառիկ, Izraelo Իսրայէլ, izraelido իսրայէլացի:

Վարժուի ի ննեք

Unu tago estas tricent-sesdek-kvinono de jaro.—Kioma horo estas nun? Estas la unua,—kvarono de la dua,—duono de la tria,—tri kvaronoj de la kvara,—dudek minutoj post la kvara (aŭ: de la kvina).—La trankvileco de tiu ĉi vilago en somero estas tre agrabla.—Knadino, kiun aĝon vi havas? Mi havas sep jarojn (aŭ: mi estas sepjara).—Kvardek-ses kaj kvindek-du

estas naŭdek-ok.—Mia patrino ne far-
tas tre bone nun, ŝi havas febron jam
de du semajnoj.—Kiun daton ni havas
hodiaŭ? La kvinan de januaro.—Unu
malgranda bovido kostas en tiu ĉi se-
zono sesdek frankojn.—Sepoble kvin
estas tridek kvin.—Nokte la polica-
noj en Parizo ĉiam iras duope.—Tiu
turo estas tricent metrojn alta.—La
ĉirkaŭaĵo de Parizo estas tre verda en
printempo.

La homa vivo kaj la sezonoj.—Oni
povas kompari la homan vivon kun la
kvar sezonoj de l'jaro. Se la agrabla
printempo estas la aĝo de la gaja in-
faneco aŭ de la sana juneco, la bela
kaj varma somero estas tiu de la vira
fortikeco. En la trankvila aŭtuno ni
vidas la tempon de matureco ankoraŭ
forta, sed rapidega venas la maljune-
co, vintro malgaja kaj malvarma de la
vivo. Ni povas ankaŭ kompari la vi-
von kun la tago: la mateno estas la
infaneco, la tagmezo—la matureco kaj
la vespero—la maljuneco; baldaŭ ve-
nas la nokto, eterna dormo. De la
naskiĝo al la morto, de la unua tago
al la lasta, ne marŝas, sed kuras, eĉ
flugas la homa vivo, kiu estas nur
mallonga, febra sonĝo.

tempo <i>ĉamdanak</i> .	mardo <i>kerkerzart</i> .
momento <i>ĉodĝum</i> .	merkredo <i>zerkerz</i> .
horo <i>ĉam</i> .	ĵaŭdo <i>ĝinĝzart</i> .
minuto <i>ĉuqĝ</i> .	vendredo <i>kerkerz</i> .
tago <i>or</i> .	sabato <i>zart</i> (<i>or</i>).
nokto <i>qerker</i> .	dimanĉo <i>qerker</i> .
mateno <i>amamom</i> .	metro <i>amam</i> .
monato <i>amam</i> .	versto <i>qerker</i> .
januaro <i>ĵanuar</i> .	polico <i>ĉamkerker</i> .
februaro <i>qerker</i> .	<i>ĉerker</i> .
marto <i>amam</i> .	turo <i>amam</i> .
aprilo <i>amam</i> .	braceleto <i>amam</i> .
majo <i>amam</i> .	lasta <i>qerker</i> .
junio <i>ĵunio</i> .	trankvila <i>ĉamam</i> .
julio <i>ĵulio</i> .	alta <i>amam</i> .
aŭgusto <i>oĝumom</i> .	verda <i>qamam</i> .
septembro <i>amam</i> .	sana <i>amam</i> .
oktobro <i>amam</i> .	eterna <i>amam</i> .
novembro <i>amam</i> .	nova <i>amam</i> .
decembro <i>qerker</i> .	matura <i>amam</i> .
jaro <i>amam</i> .	pura <i>amam</i> .
sezono <i>amam</i>	agrabla <i>qerker</i> .
<i>kerker</i> .	grava <i>qerker</i> .
printempo <i>qamam</i> .	fortika <i>qerker</i> .
somero <i>amam</i> .	naski <i>amam</i> .
aŭtuno <i>amam</i> .	naskiĝi <i>amam</i> .
vintro <i>amam</i> .	farti <i>amam</i> .
vespero <i>kerker</i> .	malvarmumi <i>amam</i> .
semajno <i>zart</i> .	<i>amam</i> .
lundo <i>kerker</i> .	dato <i>amam</i> .

aĝo հասակ.	տեղ.
vivo կեանք.	foje միանգամ.
morto մահ.	interne ներքը.
dormo քուն.	ekster դուրսը.
sonĝo երազ.	supre վերևում.
franko ֆրանկ.	se եթէ.
rublo ռուբլի.	ĉirkaŭ շուրջը.
kopeko կոպէկ.	tre շատ (օր. շատ
febrio ֆեբրուստիկ.	լաւ).
doloro ցաւ, վիշտ.	je կարելի է թարգ-
mezo մէջտեղը.	մանել զանազան
kosti արժիլ.	նախդիրներով:
kompari համեմա-	

ԴԱՏ ՉՈՐՐՈՐԴ

Բ ա յ

Բայերի դէմքը որոշել կարելի է միայն անձնական դերանուններով, որովհետեւ վերջաւորութիւնները ժամանակներին նայելով միատեսակ են. օր. mi amas ես սիրում եմ, vi amas դու սիրում ես, li amas նա սիրում է և այլն:

Բայերը լինում են՝ ա) արմատական, որոնք շատ են և որոնցից կարելի է կազմել գոյական և ածական անուններ, նաև մակրայ. օր. koleri բարկանալ և այլն: բ) Ածանցական, որոնք ծագում են որևէ մասունք բանից. օր. jesi

հաստատել (ձիշտ լինելը), ծագում է jes «այո» բառից. nei բացասել (ne—ոչ), signi նշան դնել՝ նշանակել, (signo նշան) և այլն: գ) Բաղադրական՝ զանազան արմատներից գոյացող, օր. bonvoli բարեհաճել (bona բարի, voli կամենալ, հաճիլ). tuouzi ի նար գործ դնել. (tro խիստ, uzi գործածել) և այլն:

Անորոշ դերբայը վերջանում է i, օր. ami սիրել: Ներգործական սեռի ժամանակները՝ ներկայ-as, անցեալ-is, ապագայ-os.

Ներկայ

Անցեալ

mi amas սիրում եմ.	mi amis սիրեցի.
vi » » ես.	vi » սիրեցիր.
li » » է.	li » սիրեց.
ni » » ենք.	ni » սիրեցինք.
vi » » էք.	vi » սիրեցիք.
ili » » են.	ili » սիրեցին.

Ապագայ

mi amos սիրելու եմ.	ծանօթ.—Անցեալը
vi » » ես.	թարգմանւում է նաև
li » » է.	անկատար ձևով՝ սի-
ni » » ենք.	րում էի, սիրում էիր,
vi » » էք.	սիրում էր, սիրում
ili » » են.	էինք, սիրում էիք,
	սիրում էին:

Պայմանական եղանակ—us. օր. mi
amus թէ որ սիրէի:

Հրամայական եղանակ—u. օր. amu
սիրէր, սիրեցէք:

Ներգործական ձևի դերբայներ—ա)
Ներկան վերջաւորում է — anta, օր.
amanta որ սիրում է. բ) Անցեալը—inta,
օր. aminta որ սիրել է. գ) Ապանին—
onta, օր. amonta որ սիրելու է:

Կրատական ձևի դերբայներ.—ա)
Ներկան վերջաւորում է—ata, օր. ama-
ta սիրուող. բ) Անցեալը—ita, amita
սիրուած. գ) Ապանին—ota, amota,
սիրուելի:

Կրատական սեռը կազմւում է esti—
լինել էական բայի օգնութեամբ, ընդու-
նելով համապատասխան կրատական
ձևով դերբայը. օր. mi estas amata ես
սիրուող եմ, (ինձ սիրում են), mi estis
amata ես սիրուած էի (ինձ սիրում էին)
և այլն: «Ի՞նչով» հարցին պատասխա-
նում են per նախդիրով, իսկ «՞որ կող-
մից» կամ «՞համով»՝ de՝. օր. la letero
estas skribita de mi per la plumo նա-
մակը գրուած է ինձնով գրչով (նամակը
գրեցի ես գրչով):

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց ն ե ր

—ar—ցոյց է տալիս միատեսակ ա-
ւարկաների համախմբումը, օր. homo

մարդ, homaro մարդկութիւն. arbo ծառ,
arbaro անտառ, vorto բառ, vortaro
բառարան:

—ej—՝ տեղ, որ նշանակուած է... օր.
preĝi աղօթել, preĝejo եկեղեցի, kuiri
եփել, kuirejo խոհանոց, lerni ուսանիլ,
lernejo դպրոց:

—er—՝ միակութիւն, օր. sablo աւաղ,
sablero աւաղի հատիկ, fajro կրակ, faj-
rero կայծ:

Վ ա ր ժ ու թ իւ ն ն ե ր

La pordo de la kelo estis ŝlosita de
de la servistino, kaj ia kato ne povis
eliri ei la kelo hieraŭ vespere—La
fraŭlino eliris je la oka (horo) el la
dormoĉambro kun la knabino; ili
supreniris kaj trovis en la manĝoĉam-
bro la familian patrinon gaje parolan-
tan kun ŝia edzo.—Kies estas tiu do-
meto? Estas nia.—Mia bofrato havos
en sia grandega salono multajn spe-
gulegojn (aŭ: multe da spegulegoj).—
La frateto estas banota de sia granda
fratino en la banejo, sed, ĉar la ve-
tero estas tre varma hodiaŭ, li estos
banata de ŝi sur la larĝa balkono, a-
pud la dormoĉambro.—La ĉirkaŭaĵo de
nia urbo estas tre amata de ni; ni

ofte vizitas tie amikojn, kiuj loĝas en gaja dometo, apud granda arbaro, ne malprokasime de grandegaj ŝtonegoj: ni tien iros la postmorgaŭan tagon.—Donu al mi, sinjoro, nur unu monereton!

La ava kampodomo.—La domo de niaj geavoj sur la kamparo ectas nek dometo, sed oportuna domo multetaĝa. Ĝi tre bone estas dividita. Sur la teretaĝo ni trovas la saloneton de nia avino kaj la manĝoĉambron. Oni supreniras per larga ŝtuparo al la supraj etaĝoj. Sur la unua etaĝo troviĝas ne nur tri dormoĉambroj kun tualetejoj sed ankaŭ la skriboĉambro de mia avo, en kies mezo staras granda skribotablo kun verda tapiŝo; maldekstre inter la du fenestroj, la biblioteko havas sian tre oportunan lokon. Tiu etaĝo estas ĉirkaŭita per longa balkono. La dua etaĝo konsistas nur el dormoĉambroj por amikoj kun beleta meblaro. Sub la tegmento estas kvar ĉambretoj por la servistaro, apud la grenejo. Malsupre, proksime de la kejoj, troviĝas vasta kuirejo. Ĉirkaŭ sia kampodomo nia avo havas grandan ĝardenon, kie mankas nek belaj floroj nek densa arbareto, tre agrabla dum la somero.

domo <i>domo</i> .	greno <i>hagheghen</i> <i>ren-</i>
kastelo <i>amrogh</i> .	<i>qehghen</i> .
tegmento <i>manhix</i> .	ŝlosilo <i>panaxli</i> .
kelo <i>sherpshamoon</i> .	ŝlosi <i>koqayeli</i> .
etaĝo <i>jarkh</i> .	preĝi <i>aqosbel</i> .
balkono <i>qashaghmad</i> .	eliri <i>qolru</i> <i>qal</i> .
salono <i>qashlihd</i> .	supreniri <i>parad-</i>
tapiŝo <i>karaykhat</i> .	<i>panaxli</i> .
meblo <i>qashkaraxh</i> .	troviĝi <i>qashnoli</i> .
tablo <i>shqan</i> .	stari <i>qashqanli</i> .
seĝo <i>axoon</i> .	kuiiri <i>hikheli</i> .
lito <i>dashdashkhal</i> .	dividi <i>pardashneli</i>
komodo <i>qashnogh</i> .	(<i>dash dash</i>).
kameno <i>qashnashan</i> .	bruli <i>qashnoli</i> .
fajro <i>qarkh</i> .	manĝi <i>olnoli</i> .
tubo <i>shnoghqal</i> .	lavi <i>lolan</i> .
spiegulo <i>hagheli</i> .	bani <i>loqashnoli</i> .
tualetto <i>moonaxkhat</i> .	viziti <i>aghgheli</i> .
loko <i>sheli</i> .	trovi <i>qashnoli</i> .
mono <i>qramd</i> .	manki <i>paraghqasheli</i> .
mastro <i>shir</i> .	doni <i>mal</i> .
tero <i>hogh</i> .	kies <i>oghsh, ogh</i> .
vasta <i>rengharashk</i> .	tie (tien) <i>aghshnoli</i> .
larga <i>laxh</i> .	el <i>dashgh</i> .
densa <i>shh</i> .	proksima <i>dashli</i> .
ŝtupo <i>ghmd</i> .	oportuna <i>jarmar</i> .
ĉambro <i>shshnoli</i> .	necesa <i>karshogh</i> .
pordo <i>qolon</i> .	konsisti <i>parghkash-</i>
fenestro <i>qashmashan</i> .	<i>shaxli</i> .
konstrui <i>ghshnoli</i> .	post <i>jshnogh</i> .

loĝi բնակուել.	ami սիրել.
ĉar որովհետեւ.	fermi փակել.
hierau երէկ.	inter մէջ.
morgau վաղը.	apud մօտ, մերձ.
ne ...nek ինչ (այս).	
nek...nek ինչ (այն).	

ԴԱՍ ՀԻՆԴԵՐՈՐԴ

Ն ա խ դ ի ր ն ե ր

Նախդիրները բաժանուում են երկու կարգի, հասարակ եւ քարդ. ա) հասարակ al (դէպի), en (մէջ), el (միջից), ekster (դուրս), super վերեւ, sur վրայ, sud տակ, antau առաջ, post յետոյ, apud մօտ, ĉe (մօտ), inter միջեւ, ĉirkaŭ բոլորքը, շուրջը, kontraŭ դէմ, ĝis մինչեւ, ĝը... anstataŭ փոխարէն, kun հետ, sen առանց, per (միջոցով), pri մասին, por համար, pro համար, պատճառով, de (-ի, -ից սեռականի նիւ.), laŭ համաձայն, malgraŭ չնայած որ, dum միջոցին, preter մօտով, krom բացի, preskaŭ համարեան թէ, tra միջով (օր. փողոցի միջով գնալ—iri tra la strato), trans վրայով:

բ) Բարդ, որոնք կազմուում են երկու նախդիրներից, ինչպէս օր. de apud (ili

sin levis de apud la tablo նրանք վերկացան սեղանի մօտից՝ սեղանից). de sub (օր. de sud tablo սեղանի տակից), de sur (օր. de sur tablo սեղանի վրայից), de post (օր. de post angulo անկիւնից) և այլն:

Նախդիրների դերերն ու նշանակութիւնը

ա) Եթէ նախդիրներին տանք քերականական վերջաւորութիւններ, կըստանանք գոյական, ածական, մակբայ և բայ. օր. ĉirkaŭ շրջապատը, ekstera արտաքին, ĉirkaŭi շրջապատել, ĉirkaŭe շուրջը:

բ) Նախդիրները յաճախ նախածանցի դեր են կատարում. օր. esti լինել, apudesti մօտ լինել, ĉeesti մէկի մօտ լինել, ներկայ լինել:

գ) Նախդիրներից յետոյ միշտ գրւում է ուղղական հոլով, բայց երբ ցոյց է տալիս շարժում կամ դիմում դէպի որեւէ բան, այսինքն երբ «դէպի ուր» հարցին են պատասխանում, այդ դէպքում գրւում է հայցական հոլով օր. mi iras en ĝardeno ես գնում եմ այգով՝ այգու միջով, mi iras en ĝardenon ես գնում եմ այգի: La muso kuras sub la lito մուկը վազվզում է մահճակալի տակ. la

muso kuras sub la liron մուկը մահճա-
կալի տակն է վազում:

և) al la ĝis նախդիրները գրվում են
ուղղական հոլովի հետ. օր. mi iras al
mia frato եղբորս մօտ եմ գնում, li
marŝas de la unu muro, ĝis la alia
նա մէկ պատից միւսն է քայլում:

և) por (համար) նախդիրը երբեմն գործ
է ածուում նաև անորոշ գերբայների հետ.
օր. mi iras por helpi lin ես գնում եմ
նրան օգնելու:

դ) նախդիրներից իւրաքանչիւրն ունի
ուրոյն նշանակութիւն, բայց եթէ հար-
կաւոր է նախդիր գործ ածել և մտքից
չի հասկացուում թէ որը, գործ են ածում
je նախդիրը. օր. sopiri je la patrujo
հայրենիքի կարօտը քաշել. obei je la
patro հնազանդել հօրը. je նախդրի տեղ
կարելի է գործածել հայցական հոլովը
առանց որեէ նախդրի. օր. sopiri la pat-
raĵon, obei la patron,

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց ն ե ր

—estr—նշանակում է վարիչ, կառա-
վարիչ, օր. ŝipo նաւ, ŝipestro նաւա-
պետ. gubernio նահանգ, guberniestro
նահանգապետ:

—ist—՝ պարապմունք մի որեէ բանով,
օր. boto կօշիկ, botisto կօշկակար, ins-

trui ուսուցանել, instruisto ուսուցիչ:

—il—՝ գործիք. օր. kombi սանրել,
kombilo սանր, kudri կարել, kudrilo
ասեղ. luli օրօրել, lulilo օրօրոց:

Վ ա ր ժ ու թ ի լ ն ն ե ր

La manĝilaro, konsistas el la kule-
ro, la forko, la tranĉilo, la glaso kaj
la diversaj teleroj: suprelero, plataj
teleroj, teleretoj.—La kuirstino por-
tis en la kuirejon sitelon plenan je
kapbo; poste ŝi balais per balailo kaj
ŝovelis per ŝoveliteto la karberojn
kovrantajn la plankon en la antaŭ-
ĉambro.—La pingloj kaj kudriloj es-
tis metitaj de la kudristino en skato-
leton, kiu kuŝas sur la tablo.—Mi
iros la proksiman jaŭdon kun mia ami-
ko, la skulptisto; sur la kamparon, al
lia frato, kiu estas pentristo; kaj ni lo-
ĝos ĉe tiu-ĉi unu tutan semajnon.—Kie
vi trovis la desegnaĵojn de mia flino.
kaj kien vi metis ilin? Mi trovis,
sinjorino, la desegnaĵojn sub la ka-
napo en la salono, kaj mi metis ilin
en la tirkeston de la skribotablo de
la skribotablo de fraŭlino Sofio.

Եստիկ (letero).

Moskvo, la 26-an de junio (de la jaro) 1912 (-a).

Estimata sinjoro.

Mia bofrato skribas al mi, ke vi havas bonegan serviston, kiun vi ne bezonas dum la somero. Ĉar miaflanke mi tre bezonas nun viron por anstataŭi mian kuiriston, kiu hieraŭ per hakilo aŭ tro akta segilo tranĉis al si unu fingron, mi estus tre feliĉa, se vi volus prunti al mi vian serviston, por ke li iru kun ni en nian kampodomon dum la monato julio. Tie li devos porti matene frue unu sakon da karbo en la kuirejon aŭ segi kaj haki la necesan lignon; poste li balaos la korton antaŭ la domo kaj ŝovelos la malpuraĵon kaj balaajon. Post la tagmezo li lavos la grandajn kaldronojn kaj kaserolojn, dum la ĉambristino lavas la pladojn, telerojn, glasojn, forkojn, kulerojn, kaj kandelojn en la ĉambraro kaj la lanternon sur la korto, kaj estingos ilin nokte je la dekunua (horo). Li devas esti kapabla najli rapide grandan keston aŭ ŝraŭbi kovrilon de skatoleteto, ne dektektante ĝin. Mi deziras, ke li estu fortika kaj precipe tre lerta.

Mi esperas, estimata sinjoro, ke vi havos la afablecon skribi al mi tre baldaŭ pri tiu afero kaj mi petas vin, akcerti mian respektplenan saluton.

Petro N.

afero <i>գործ</i> .	poto <i>խեցաման</i> .
forno <i>վառարան</i> .	kaldrono <i>կաթսայ</i> .
kaserolo <i>կասարուլ</i> .	akra <i>սուր</i> .
korto <i>բակ</i> .	plena <i>լիակատար</i> .
supo <i>արգանակ</i> .	kapabla <i>ընդունակ</i> .
pleto <i>մատուցարան</i> .	tuta <i>ամբողջ</i> .
	plata <i>հարթ</i> .
plado <i>բլիւզ</i> .	lerta <i>ճարպիկ</i> .
telero <i>ափսէ</i> .	estimi <i>յարգել</i> .
forko <i>պատառաքաղ</i> .	voli <i>ցանկանալ</i> .
	balai <i>աւել</i> .
kulero <i>դդալ</i> .	ŝoveli <i>թիով քերել</i> .
botelo <i>բութիլ, շիշ</i> .	tranĉi <i>կտրել</i> .
flanko <i>կողմ, կողք</i> .	meti <i>դնել</i> .
korko <i>խցան</i> .	kuŝi <i>պառկած, ընկած</i> .
glaso <i>բաժակ</i> .	
plezuro <i>հաճոյք</i> .	tondi <i>խուզել</i> .
bildo <i>պատկեր</i> .	haki <i>կտրել (փայտ)</i> .
vazo <i>վազ (աման)</i> .	segi <i>սղոցել</i> .
kuro <i>վաննա</i> .	falĉi <i>հնձել</i> .
sitelo <i>դոյլ</i> .	kudri <i>կարել</i> .
kesto <i>արկղ</i> .	gladi <i>հարթուակել</i> .
skatolo <i>արկղիկ</i> .	pentri <i>նկարել</i> .
sako <i>պարկ</i> .	skulpti <i>քանդակել</i> .

lampo լամպ.	deziri կամենալ.
lanterno ֆանար,	desegni դժադրել.
(լապտեր).	respekti յարգել.
kandelo մոմ,	tiri քարշել.
horloĝo ժամացոյց.	preni վերցնել.
planko յատակ.	akcepti ընդունել.
najlo մեխ.	teni բռնել.
pinglo գնդասեղ.	kovri ծածկել.
ŝraŭbo պտուտակ,	porti տանել.
ligno փայտ, ցախ.	devi պարտաւորուել.
karbo ածուխ.	difekti ֆլեսել.
kanapo դիւան.	ekbruligi վառել.
boto կօշիկ.	prunti փոխ տալ.
utila օգտակար.	pezi կշռել.
estingi հանդցնել.	frue վաղ.
hezoni (kion) պէտք	precipe գլխաւորա-
ունենալ (մէկի).	պէս, մանաւանդ որ.
peti խնդրել.	nu դէհ, ուրեմն.
saluti ողջունել.	ve աւանդ:

ԴԱՍ ՎԵՅԵՐՈՐԴ

Բաղդատական աստիճան.—Ածականներն և մակբայների բաղդատական աստիճանը կազմուած է **pli**—աւելի կամ բացասական **malpli** — բառերի օգնութեամբ: «Բան» բառը թարգմանուած է **ol**, օր. *mia frato estas pli (malpli)*

granda ol mi իմ եղբայրը աւելի մեծ (փոքր) է քան ես:

Գերադասական աստիճանը կազմուած է **plej** ամենա—կամ բացասական **malplej** բառերի օգնութեամբ. օր. *Aramo estas la plej (malplej) granda ol miaj fratoj* Արամը իմ եղբայրներից ամենամեծն (ամենափոքրն) է:

Ժանսլթ.—«Որքան կարելի է ուժեղ», «որքան կարելի է արագ» ու նման խօսքերը թարգմանուած են **kiel eble plej** խօսքերի օգնութեամբ. օր. *kiel eble plej forte* որքան կարելի է ուժեղ. *kiel eble plej rapide* որքան կարելի է արագ:

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց ն ե Ր

—**uj**—նշանակուած է 1) առարկայ. որի մէջ որևէ բան պահուած է, որ մի բան է պարունակուած իր մէջ. օր. *mono* դրամ, *monujo* քսակ, դրամապանակ. *inko* թանաք, *inkujo* թանաքաման. 2) բոյս որ պտուղ է բերում. օր. *pomo* խնձոր. *potomujo* խնձորենի. 3) երկիր, որտեղ ապրում է որևէ ազգ. օր. *armeno* հայ, *Armenujo* Հայաստան. *ruso* ռուս, *Rusujo* Ռուսաստան (կարելի է և *Ruslando* Ռուսաց երկիր) և այլն:

—**ing**— առարկայ, որի մէջ մի բան կարելի է դնել, օր. *kandelo* մոմ, *kan-*

delingo աշտանակ. plumo գրիչ, plumingo գրչակոթ:

—ul—՝ մարդ որևէ յատկութեամբ (լի- նի բնութիւնից և թէ սովորութեամբ). օր. bela գեղեցիկ, belilo գեղեցկատեսիլ մարդ, (belulino գեղեցկուհի). babili շատախօսել, babilulo շատախօս:

Վարժութիւններ

La servistino diras, ke la supujo estas sur la tablo, ni do eniru, junulinoj kaj junuloj, en la manĝoĉamb- ron, ni manĝu kaj trinku laŭ nia ape- tito.—Mia tranĉilo estus, mi opinias, pli akra ol (la) via, se ĝi estus tiel nova kiel (la) via.—Tiu-ĉi bo- telo da vino estas trinkita tiel ra- pide, ke mi ne povis kredi, ke ĝi estis trinkita nur de unu homo.—La filo de-la meblisto havas la plej belan el la cigaringoj de la junuloj de sia vilaĝo.—La flngringo, kiu estis perdi- ta, estas trovita de la maljunulino pli rapide, ol ŝi esperis.—Ni havos hodiaŭ ĉe l'vespermanĝo legoman supon, ezo- kon, bovaĵon kun brasiko kaj terpo- moj, pomojn kaj pirojn.—En la sala- ton oni metas vinagron, oleon, mus- tardon, salon kaj pipron.—La pomoj

kreskas sur la pomujo kaj la piroj sur la pirujo.—Oni trovas fragojn kaj eĉ frambojn en la arbaroj de nia bela provinco.

Նամակ.

Tre amata patrino,

Jam de longe mi devis skribi al vi, sed la tagoj ĉiam estas mallongaj en tiu-ĉi granda urbo Parizo, kaj la tem- po mankas ofte por la multaj aferoj. Vi volus, ke mi diru letere al vi, kiel mi tie nutras min, bone aŭ malbone, sufiĉe aŭ nesufiĉe? Estu kontenta! mi manĝas kiel eble plej bone: ĉe la ma- tenmanĝo mi trinkas unu tason da ĉo- kolado aŭ da lakto kun kafo, kaj mi manĝas du bulkojn kun butero; ĉe la tagmanĝo la servistino donas al mi fi- ŝon aŭ ovaĵon kun ŝinko kaj viandon kun legomoj; poste ni havas la fruk- tojn plej belajn aŭ kukojn bonegajn. ĉar mi tre amas ilin. La vespermanĝo diferencas de la tagmanĝo, nur per tio, ke mi havas pli varmegan supon.

Post miaj manĝoj,—en kiuj ne man- kas vino aŭ biero, sed malfeliĉe bona akvo,—mi trinkas kafon en la kafejo plej proksima. Vi do vidas, patrineto mia, ke via filo sin nutras tre sufiĉe;

kaj nun, mi esperas, vi dormos pli trankvile.

Kun multaj kisoj mi restas ĉiam, patrineto, la via filo, kiu vin amas kiel eble plej kore.

Paŭlo N.

En Parizo. la 26-an de jan. 1912.

pano <i>հաց</i> .	butero <i>իւղ</i> .
bulko <i>բուլկի</i> .	fromaĝo <i>պանիր</i> .
tritiko <i>ցորեն</i> .	kafio <i>սուրճ</i> .
faruno <i>ալիւր</i> .	teo <i>թէյ</i> .
pasto <i>խմոր</i> .	ĉokolado <i>շօկօլադ</i> .
kapro <i>այծ</i> .	akvo <i>ջուր</i> .
apetito <i>ախորժակ</i> .	vino <i>գինի</i> .
ovo <i>ձու</i> .	biero <i>գարեջուր</i> .
ŝafo <i>ոչխար</i> .	cigaro <i>սիգար</i> .
pomo <i>խնձոր</i> .	cigaredo <i>պապիրոս</i> .
ŝinko <i>ապուխտ</i> .	franco <i>ֆրանսացի</i> .
korbo <i>զամբիւղ</i> .	germano <i>գերմանացի</i> .
meleagro <i>հնդուհաւ</i> .	italo <i>իտալացի</i> .
fiso <i>ձուկ</i> .	sata <i>կուշտ</i> .
ezoko <i>գալլաձուկ</i> .	avara <i>ժլատ</i> .
legomo <i>բանջար</i> .	riĉa <i>հարուստ</i> .
brasiko <i>կաղամբ</i> .	trinki <i>խմել</i> .
salato <i>սալաթ</i> .	drinki <i>կենծել (խմիչք)</i> .
frukto <i>միրգ</i> .	fumi <i>ծխել</i> .
	պտուղ.
	rekompenci <i>վարձա-</i>
lakto <i>կաթ</i> .	

piro <i>տանձ</i> .	baki <i>թխել</i> .
ĉerizo <i>բալ</i> .	nutri <i>կերակրել</i> .
frago <i>եղաղ</i> .	rosti <i>խորովել</i> .
frambo <i>մոռ</i> .	resti <i>մնալ</i> .
kuko <i>կարկանդակ</i> .	ĉasi <i>որսի երթալ</i> .
taso <i>բաժակ (թաս)</i> .	ŝteli <i>զողանալ</i> .
sukero <i>շաքար</i> .	perdi <i>կորցնել</i> .
saló <i>աղ</i> .	diferenci <i>զանազանիլ</i> .
pipro <i>պղպեղ</i> .	sufiĉe <i>բաւական</i> .
oleo <i>ձէթ</i> .	laŭ <i>ըստ, համաձայն</i> .
vinagro <i>քացալ</i> .	mustardo <i>մանանեխ</i> .

ԳԼՍ ԵՍԹՆԵՐՈՐԴ

Որոշող բառերի աղիւսակը

	iu	io	ia	ies
Անորոշ.	որեւ մէկը ով որ.	ինչ որ, որեւ բան.	ինչոր.	ում որ.
Հարցական և յարաբերական.	kiu ով, որ.	kio ինչ.	kia որպիսի, ինչպիսի.	kies որի, ում.
Ցուցական.	tiu այն (նա).	tio այն.	tia այնպիսի.	ties նրա.
Հնչեանոր.	ĉiu իւրաքանչիւր	ĉio բոլոր.	ĉia իւրաքանչիւր ամեն տեսակ.	ĉies ամենքի.
Բացասական.	neni ոչ որ, ոչ մի.	nenio ոչինչ.	nenia ոչ մի տեսակ.	nenies ոչ ոքի.

Մասնիկ ձի ցոյց է տալիս մերձաւոր մատնանշութիւնը. օր. tiu այն, tiu-ձի կամ ձի-tiu այս. tio այն, ձի-tio սա:

—es վերջացող բառերը դրւում են պատկանող բառից առաջ. օր. la domo, kies tegmenton vi vidas, apartenas al mia patro, այն տունը, որի կտուրը դուք տեսնում էք, պատկանում է իմ հօրը:

ajն մասնիկը նշանակում է էլ որ, օր. kiu ajn-ով էլ որ... և այլն:

Որոշիչ բառերի շարքին են պատկանում. unu մէկ (unaj մի քանիս) alia. ուրիշ, cetera ֆնացեալ, kolka (կամ kelke da...) մի քանիս, multa (multe da) շատ, tuta ամբողջ:

Միջածանցներ

—ad—ցոյց է տալիս տեղութիւն, բաղմանդամութիւն. օր. pafi զէնք պարպել, pafadi զինակոծել, iri գնալ iradi ման գալ:

—ig—մի բան դարձնել, ստիպել մի որևէ բան անելու, օր. varma տաք, varmigi տաքացնել, pura մաքուր, purigi մաքրել. edzo այր ամուսին, edzigi ամուսնացնել:

—ig—մի բան դառնալ. օր. ruĝa կարմիր, ruĝigi կարմրիլ, trovi գտնել, troviĝi գտնուիլ. estingi հանգցնել, es-

tingigi հանգչիլ, naski ծնել, naskigi ծնուել:

Վարժութիւններ

Vestu vin rapide kaj ne prenu tiun malbelan sed tiu ĉi novan ĉapelon!—Kiu el vi, junulinoj, iras kun mi en la magazenon de novaĵoj? Ni ĉiuj irus volonte kun vi, sinjorino, se ni estus vestitaj, sed ĉar neniu el ni intencis eliri hodiaŭ, ni tute ne estas pretaj.—Mia patro devigas miu purigi ĉiumatene miajn malpurajn ŝuojn.—Ni pagos ĉieun el tiuj silkaj kravatoj aparte.—Kiajn naktukojn vi volas aĉeti? Mi ilin prenos tiajn, kiaj ili estas.—La fraŭlino, kies belegajn orajn juvelojn ni admiris, edziniĝos baldaŭ.—Kies estas tiuĉi cigarujo? Nenies. Almenaŭ nenies mi opinias, en la kafejo.—Kion vi volas diri al mi? Nenion.—La junularo en tiu-ĉi vilago konsistas el kelkaj junuloj kaj multaj junulinoj.—Prenu la sapon el la sapujo kaj lavu vian vizaĝon kaj viajn manojn.—Tiu ĉi silka robo estas pli eleganta ol tiu lana, sed vi estas ĉarma en kia ajn vesto.

Unusuly.

Tre kara kuzino,

Hieraŭ mi iris kun mia avino en la magazenon de novaĵoj. Kia vastega bazar! Kiaj ĉarmaj objektoj en ĉiu angulo! Ion pli delan mi neniam vidis. Jen estas la silkaj juĵoj, jen la veluraj manteloj, pli malproksime kuŝas delikataj punktoj aŭ diverskoloraj ŝtofoj, rubandoj, tukoj kaj kravatoj. Sur la unua etaĝo ni trovas la tolaĵon: ĉemizojn, kolumojn, manumojn k. t. p. La ĉapelaro estas lokita pli alte kun la luksaj piedvestoj kaj la falsa juvelaro. En la keletaĝo troviĝas ne bareloj da vino, aed kuirejaj fornoj, domaj iloj ĉiuspecaj kaj iudiloj por infanoj. Vi trovas ĉion, nenio mankas en tiuj oportunaj parizaj magazenoj. Malgraŭ tio mi preferas ankoraŭ la malgrandajn butikojn de nia provinca urbeto kaj mi esperas, ke mi havas la plezuron ilin viziti en via aminda kaj agrabla societo. Fartu bone! Amikaĵojn mi sendas al viaj gefratoj kaj al vi, karulino. multajn kisojn.

Via tutkore sindona kuzino.

Sofio N.

En Parizo, la unuan de marto 1912.

vesto <i>զգեստ.</i>	rubando <i>ժապաւէն.</i>
veŝto <i>ժիլէտ.</i>	punkto <i>կրօւթեւ, հաշիւա.</i>
robo <i>կանացի զգեստ.</i>	lano <i>բուրդ.</i>
juĵo <i>խբկա.</i>	silko <i>մետաքս.</i>
mantelo <i>պլաշշ.</i>	veluro <i>մախմուր.</i>
(<i>վերնազգ.</i>)	bastono <i>ձեռնփայտ.</i>
strumpo <i>գուլպայ.</i>	magazeno <i>կրպակ.</i>
ŝuo <i>կօշիկ.</i>	butiko <i>խանութ.</i>
kravato <i>գալստուխ.</i>	bazaro <i>շուկայ.</i>
ĉemizo <i>շապիկ.</i>	lukso <i>փարթամութիւն.</i>
manumo <i>մանժէտ.</i>	truo <i>ծակ, անցք.</i>
kolumo <i>օձիք.</i>	speco <i>տեսակը.</i>
ŝtofo <i>մահուղ,</i>	lama <i>կաղ.</i>
<i>ճօթ.</i>	preta <i>պատրաստ.</i>
tolo <i>կտաւ.</i>	dika <i>հաստ.</i>
tuko <i>զոգնոց.</i>	ĝentila <i>քաղաքավար.</i>
objekto <i>առարկայ.</i>	ĉarma <i>զուրեկան.</i>
angulo <i>անկիւն.</i>	delikata <i>փափկասուն.</i>
ĉapelo <i>զղակ.</i>	eleganta <i>շքեղ.</i>
poŝo <i>զրպան.</i>	simpla <i>հասարակ.</i>
butono <i>կոճակ.</i>	falsa <i>կեղծ.</i>
sapo <i>սապոն.</i>	ebla <i>հնարաւոր.</i>
juvelo <i>թանգ քար.</i>	aminda <i>սիրալիր.</i>
barelo <i>տակառ.</i>	sindona <i>նուիրուած.</i>
ringo <i>մատանի.</i>	admiri <i>զարմանալ.</i>
ĉeno <i>շղթայ.</i>	ornami <i>զարդարել.</i>
ĉifono <i>փալատ.</i>	intenci <i>մտադրուել.</i>
aĉeti <i>գնել.</i>	preferi <i>գերադասել.</i>
pagi <i>վճարել (գինը).</i>	malgraŭ <i>հնայած որ.</i>
levi <i>վեր բարձրացնել.</i>	almenaŭ <i>զոնէ.</i>

boli եռ գալ. uzi գորգածել.
 kombi սանրել. . aparte մանաւանդ.
 kompreni հասկանալ. volonte սիրով (ա-
 konsumi հագնել-մա- նել միջան).

շել. kaj tiel plu (k. t. p.)

և այլն.

ԴԱՍ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

Պարագայական բառերի աղիւսակը

Անորոշ.	ie որեւէ տեղ.	iam երբեկեցէ.	iel մի կերպ	ial ինչ որ պատ- ճառով	iom որքան և եցէ.
Հարցա- կան և յա- րաբերա- կան:	kie որտեղ.	kiam երբ	kiel ինչպէս	kial ինչու,	kiom որքան.
Ցուցա- կան	tie այնտեղ.	tiam այն ան- գամին.	tiel այնպէս	tial նրա համար.	tiom այնքան.
Ընդհա- նուր	ĉie ամեն տեղ	ĉiam միշտ	ĉiel ամեն կերպ	ĉial ամեն պատ- ճառով.	ĉiom ամեն քա- նակու- թեամբ.
Բացա- սական	nenie ոչ մի տեղ	neniam ոչ մի ան- գամ	neniel ոչ մի կերպ	nenial առանց որեւէ պատճառի.	neniom ամենեւին.

Ĉi և ajn մասնիկները նոյն կերպ են
գործածուում, ինչպէս որոշիչ բառերի հետ.
 օր. tie-ĉi կամ ĉi-tie այստեղ, kiom ajn
 որքան էլ որ... Այն բառերը որոնք վեր-

ջանում են օ տառով, «դէպի հեր» հար-
 ցին ընդունում են n վերջաւորութիւնը.
 օր. kien դէպի ուր, nenien ոչ մի տեղ:

Կան նաև պարագայական մի քանի այլ
 բառեր. supre վերևում, malsupre ներ-
 քում. jus հէնցոր, tam արդէն. preskaŭ
 համարեա թէ, precipe մանաւանդ. su-
 fiĉe բաւական, tuj իսկոյն և եթ, tro
 չափազանց, jen...jen կամ...կամ. ju...
 des ինչքան... այնքան:

Դերբայները կարող են ընդունել—o
 վերջաւորութիւնը, որով գոյական անուն
 են դառնում, իսկ—e ընդունելով, մակ-
 բայ. օր. leganto ընթերցող. leginte
 կարդալով. amato սիրուած (մարդ), pu-
 note պատժուելի:

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց ն ե ր

—em—ցոյց է տալիս ենթարկումն կամ
 սովորութիւն ունենալը. օր. malsana հի-
 ւանդ, malsanema հիւանդոտ. kredi հա-
 ւատալ, kredema դիւրահաւատ:

—ebl—կարելիութիւնը. օր. fleksi ճը-
 կել, fleksebla ճկուն. pardoni ներել,
 pardonebla ներելի. vidi տեսնել, videb-
 la տեսանելի:

—ind—արժանի լինելը. օր. ami սի-
 բել, aminda սիրարժան. kredi հաւա-
 տալ, kredinda արժանահաւատ, memori
 յիշել, memorinda արժանաշիշատակ:

dis—*disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi*

dis—*disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi*
 iri *disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi*
 peli *disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi*
 peli *disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi*

disiri gironi, disiri gironi, disiri gironi

Iam mi ie forgesis mian kajeron.—
 Vi estas iom forgesema, sinjoro, kaj
 vi iel devus korektiĝi.—Ĉu vi ial tion
 diras?—Kiam la lernejestro serĉis la
 lernanton, li tute ne sciis, kie li es-
 tas kaj kiel li eliris.—Kiom da lete-
 roj vi skribos al mi? Mi akribos tiom
 da leteroj, kiom vi deziros. Ĉu vi tiam
 estos kontenta?—Li intencis nenion
 aĉeti kaj fine li aĉetis ĉion.—Vi ne-
 niam prononcas korekte.—Li tuj skri-
 bis la adreson kaj li jus forportis la
 leteron, kiu jam baldaŭ alvenos.—Ju-
 pli oni konas lin, des plion lin amas.
 —Jen vi tute silentas, jen vi tro ba-
 biladas.—Paŭlo estas laborema, kaj
 ordema infano.—Komprenedle li es-
 tas laŭdinda, sed lia frato estas ne-
 korektebla petolulo, ĉiam mensogema,
 neatentema kaj certe malinda ricevi-
 ian rekompencan.—Vi estas tro severa.

LA ESPERO.

En la mondon venis nova sento,
 Tra la mondo iras forta voko;
 Per fugiloj de facila vento
 Nun de loko fluu ĝi al loko.

Ne al glavo sangon soifanta
 Ĝi la homan tiras familion:
 Al la mond' eterne militanta
 Ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l'espero
 Kolektiĝas pacaj batalantoj
 Kaj rapide kreskas la afero
 Per laboro de la esperantoj.

Forte staras muroj de miljaroj
 Inter la popoloj dividitaj:
 Sed dissaltos la obstinaj baroj,
 Per la sankta amo disbatitaj.

Sur neŭtrala ingva fundamento
 Komprenante unu la alian,
 La popoloj faros en konsento,
 Unu grandan rondon familian.

Nia diligenta kolegaro
 En laboro paca ne laciĝos
 Ĝis la beŝa sonĝo de l'homaro
 Por eterna ben' efektiviĝos.

L. Zamenhof.

mondo աշխարհ. kajero տետր.
sento զգացմունք. adresio հասցէ.
voko կոչ-հրահր. ordo կարգ.
glavo թուր, սուր. papero թուղթ.
harmonio ներդաշնակ. inko թանաք.
libro գիրք.

signo նշան. profesoro պրոֆէսոր.
paco խաղաղութիւն. historio պատմութիւն.
popolo ժողովուրդ. lingvo լեզու (խօսելը).
baro արգելք. facila թեթեւ.

fundamento հիմք. sankta սուրբ.
rondo շրջան. obstina յամառ.
kolego ընկեր. neutrala չէզոք.

beno օրհնութիւն. diligentia աշխատասէր.
efiktiva իսկական. intenci մտադրուիլ.
libera ազատ. prononci արտասանել.
atenta ուշադիր.

interesa հետաքրքիր. porti տանել.
severa խիստ (մարդ). labori աշխատել.
instrui ուսուցանել. koni ճանաչել.

militi պատերազմել. scii գիտենալ.
promesi խոստանալ. silenti լռել.
kolekti հաւաքել. babili շատախօսել.
batali կռուել. laudi գովել.

salti թռչկոտել. petoli չարութիւն.
bati կոտորել. ծեծել. անել.
esprei ցոյցաւ. serci որոնել.

konsenti համաձայնիլ. mensogi ստախոսել.
siri պատռել.

traduki թարգմանել. rekompenci պար-
forgesi մոռանալ. գեատրել.
korekti ուղղել. jeti գցել.
legi ռւսանիլ. ivdulgi ներողա-
preskaŭ համարեալ է. միտ լինել.
gis մինչև. for հեռու, դէն.

ԴԱՍ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

Շ ա ղ կ ա պ

Շաղկապները հետեւեալներն են՝ ke որ, որպէսզի, se եթէ, թէոր, ըս արդեօք, միթէ. Եւ որովհետեւ, tialke նրա համար որ, por ke որպէսզի, ցիս մինչև, մինչև որ, kvankam թէպէտ, kvazaŭ կարծես թէ, Եւ...Եւ միթէ-միթէ, kiam երբ, tuj kiam միայն, antaŭ ol նախ քան anstataŭ փոխանակ, ցիս kiam մինչև որ, dum մինչ, ա՛յ կամ, kaj և, իսկ, uŝ—des ինչքան... այնքան, nek-nek ոչ...ոչ, sed բայց, tamen բայց և այնպէս.

Շն (միթէ) մասնիկը հարցական է և դրոււմ է ա) այն բառից առաջ, որին որ վերաբերում է. օր. Եւ bona estis la vojo? (միթէ) ճանապարհը լաւ էր. բ) առհասարակ գրուում է նախադասութեան սկզբում և արտասանելիս շեշտը ծանրանում է ստորոգեալի վրայ. օր. Եւ espero ekzistas? կամ Եւ ekzistas espero?

1. Mi renkontis Aramon apud la preĝejo,
2. Renkontis mi Aramon apud la preĝejo,
3. Aramon mi renkontis apud la preĝejo,
4. Apud la preĝejo mi renkontis Aramon,
5. Apud la preĝejo renkontis mi Aramon,
6. Apud la preĝejo Aramon mi renkontis,

միայն ամենից առաջ գրում է նախադասութեան այն անդամը, որի վրայ խօս-

Mi kredas, ke la scienco estas potenca progresadilo, kaj ke ĝi pli kondukos la homaron al la vereco.—La homoj diras, ke se ili estus riĉaj, ili donacus multan monon al la malriĉuloj. Ĉu ili efektive tiel agus?—Ĉar vi ne venis hieraŭ, mi pensas, ke vi venos morgaŭ.—Diru, kiam vi alvenos,

por ke mi estu hejme.—Tuj kiam li ekparolis, mi aŭdis, ke li estas kortuŝita, kaj ke li donos la petitan permeson.—Antaŭ ol juĝi aŭskultu nin.—Tial ke vi estas ĝentila, mition donos al vi, por ke vi estu rekompencota.—Kvankam mi iom malsanetas, tamen mi venos, ĉar mi sendube preferas viziti vin, anstataŭ enui sola.—Diru al la servistino, ke ŝi ekbruligu la lampon, kaj ke ŝi remetu la meblaron en ordo.—Diru al viaj lernantoj, ke ili reportu en la lernejon ĉiujn librojn, kiujn ni bezonas. Se niaj donacoj estas tro belaj, mi demandas min, ĉu niaj amikoj ne rifuzos ilin.—Kvankam mi tre afable reinvitis viajn gepatrojn, ili ankaŭ ne akceptis mian inviton; ĉu tial ke ili estas tro maljunaj kaj malfortaj, ĉu tial ke ili timas enui en nia societo.—Antaŭ ol ekparoli, oni devas pripensi.—Ni manĝu por vivi, ni ne vivu por manĝi.

lv o u w l g n i p h i ŭ

SOFIO. Bonan tagon, sinjoro, kiel vi fartas?

ERNESTO. Tre bone, mi dankas (*kvankam* dankon), kaj vi, sinjorino?

S. Bone, nuntempe mi fartas pli bone, ol iam.

E. Kiu venas tie? Ĉu ne estas nia amiko, Nikolao, la instruisto.

S. Jes, estas li. Mi lasas vin. Fartu bone! (Ŝi deiras).

E. Bonvenon al vi, amiko. Kiel vi fartas nun! Ĉu via familio estas en bona farto?

NIKOLAO. Mia edzino ĉiam estas sana, sed unu el miaj infanoj havas mienon tre malbonan; ĝi ne havas plu apetiton kaj ĉiam plendas pri kapdoloroj.

E. Eble, tio-ĉi venas nur el tro granda kresko. La kreskado tre lacigas la infanojn.

N. Tion-ĉi vi diras por trankviligi min, sed ĉar vi mem estas patro, vi certe komprenas mian timon.

E. Sendube...Nu, adiaŭ. Salutu vian edzinon je mia nomo kaj diru al via malsana infaneto, ke ĝi resaniĝu.

N. Certe, mi faros tion-ĉi. Ĝis la revido!

scienco գիտութիւն. bieno կալուածք.
 arto արուեստ. toambo գերեզման.
 almozo ողորմութիւն. progreso առաջադի-
 regno պետութիւն. մութիւն.
 potencia հզօր. rifiuzi մերժել.
 prava արդար. posedi ունենալ մի
 agi վարուել. բան, տիրել մի բանի.
 permesi թոյլ տալ. danki զոհ լինել.
 saluti ողջունել. timi վախենալ.
 konduki տանել (ա- enui ձանձրանալ.
 ուշնորդել). morti մեռնել.
 jugi դատել. amuzi զուարճացնել.
 donaci նուիրել. peli քշել, վռնդել.
 tuisi ձեռք մեկնել. pafi կրակել, գցել.
 akcepti ընդունել. certe ի հարկէ.
 inviti հրաւիրել. certa համոզուած,
 fini վերջացնել. հաւատացած.
 akiri ձեռք բերել. sendube անկասկած.
 plendi գանգատուիլ. hejme տանը.
 bedaŭri խղճալ, ցաւել. adiaŭ մնաք բարով.
 pensi մտածել. tamen այնուամե-
 demandi հարցնել. նայել.
 mem ինքը.

ԴԱՍ ՏԱՄՆԵՐՈՐԻ

Նախածանցներն ու միջածանցներն իրանց սկզբնական դրութեամբ էլ ունենաւ առանձին նշանակութիւն եթէ միայն նը-
 րանց տանք քերականական վերջաւորու-

թիւներն եկամ թէ մէկ-մէկու հետ միաց-
 նանք. օր. mala հակադիր, rea յեա-
 դարձ, ino էդ, ilo զէնք, գործիք, indo
 արժանիք, բարեմասնութիւն, igi ստի-
 պել, igi դառնալ (մի բան դառնալ), est-
 ro վարչապետ, կառավարիչ, estraro իշ-
 խանութիւն, (իշխանաւորները վարիչ-
 ները), dis-igi բաժանել, et-ulo փոքրիկ,
 պատիկ (երեխայ) an-ar-o ընկերակցու-
 թիւն և այլն:

Մ ի ջ ա ծ ա ն ց ն ե թ

—էյ—աւելացնելով՝ արական յատուկ
 անունների առաջին մի քանի տառերին,
 իսկ—նյ—էլ իզական անուններին, ա-
 նունները դառնում են փաղաքական. օր.
 Petro Պետրոս, Pečjo Պէտօ, Mario Մա-
 րիամ, Manjo Մանեա և այլն:

Այսպիսի կրճատումները կարելի է
 անել անուան հէնց առաջին վանկից. օր.
 Aleksandro կարելի է կրճատել Aleksan-
 čjo, Alekčjo, Alečjo, Alčjo նայած քաղց-
 րահնչութեանը:

—um—գործ է ածւում այն դէպքե-
 րում, երբ մենք տեսնում ենք, որ մի որ-
 ւէ բառ կարելի է կազմել միջածանցի
 օգնութեամբ, սակայն ոչ մի միջածանց
 յարմար չի գալիս. օր. malvarma ցուրտ,
 սառ, malvarmumi մրսել, parto մաս,

partumo *կոտորակ* (թուար.) kolo վիզ-
kolumo օձիք, nazo քիթ, nazumo ալիսոց-

Բացի այս միջածանցներից գործ է ած-
ւում նաև ism միջազգային գործածու-
թեան մէջ մտած միջածանցը. օր. pat-
rioto հայրենասէր, patriotismo հայրե-
նասիրութիւն:

Mošto—Ընդհանուր տիրադոս է, որ ըստ
յարմարութեան է դրոււմ, նայած թէ
ուրիշ է վերաբերոււմ. օր. reĝo Թագա-
ւոր, Via Reĝa mošto Ձերդ Մեծութիւն,
princo իշխան, Via Princa mošto Ձերդ
Բարձրութիւն, pastro քահանայ, Via
Pastra mošto Ձերդ բարեկրօնութիւն,
Via mošto Ձերդ մեծապաաւութիւն և
այլն:

Վ ա ը ժ ու թ ի ն ն ե թ

Lia kolero longe daŭris.—Li estas
hodiaŭ en kolera humoro.—Li kole-
ras kaj insultas.—Li fermis kolere la
pordon.—Lia filo mortis kaj estas nun
malviva.—La korpo estas morta, la
animo estas senmorta.—Li estas mor-
te malsana, li ne vivos pli ol unu ta-
gon. Li parolas, kaj lia parolo fluas
dolĉe kaj agrable.—Ni faris kontrakton
ne skribe, sed parole.—Starante eks-
tere, li povis vidi nur la eksteran flan-

kon de nia domo.—Li loĝas ekster la
urbo.—La ekstero de tiuĉi homo estas
pli bona, ol lia interno.—Li tuj faris,
kion mi volis, kaj mi dankis lin por la
tuja plenumo de mia deziro.—Kia gran-
da brulo! kio brulas?—Ligno estas bo-
na brula materialo.—Ĉu li donis al vi
jesan resprondon aŭ nean?—La birdo
ne forflugis: ĝi nur deflugis sur la
tegmenton.—Por ĉia aĉetita funto da
teo tiu-ĉi komercisto aldonas senpage
funton da sukero.—Lernolibron oni de-
vas ne tralegi, sed tralerni.—Li por-
tas rozkoloran superveston kaj teler-
forman ĉapelon.—En mia skribtablo
troviĝas kvar tirkestoĵ.—Nia hieraŭa
kunveno ree, la proksiman ĵaŭdon.—
Kion Dio kunigis, tion la homo ne di-
sigu.—Estas dogmo de la kristana
kredo, ke Jesuo Kristo mortis krucu-
mita por elaĉeti la tutan homaron.—
Figuru al vi landon senhoman, senak-
van, senkreskajan, senbestan sub faj-
ra suno.—Senbotigu (*կամ* sensuigu)
vin kaj montru al mi vian piedon.—
Enlitigu, knabeto!—Ni vin dankas pro
via tiel sindona kunlaborado.—Kun-
portu bastonon, ĉar vi ne scias, ĉu vi
estos atakita en la vojiro.—No kon-
traŭmetu al mi tiun motivou, ĉar ĝi

estas malbona.—La lakto estas en multaj okazoj bonega kontraŭveneno.—Li loĝas kontraŭe.—Vi neniam al mi diris, kial vi estas tiel kontraŭa al mia ideo.—Li estas mia samideano.—Ĉu vi enskribis niajn lastajn elspezojn?—Ĉu ni povas antaŭvidi, ĉion okazontan?—Kian rimedon de translokiĝo vi uzos por tien iri?—Kio estas tiu-ĉi vianda surkresko, kiun mi rimarkas sur via maldekstra mano?—La domo estas ĉirkaŭbarita per alta palisaro, kiu kaŝas la vidon de la maro.—La glavo eniĝis en la korpon kaj ĝin boris traĉ.—Hieraŭ mi vidis la fulmotondron, post kiu sur la ĉielo aperis ĉielarko.—Ĉu vi veturos fervoje aŭ vaporsipe! La Rhein'a akvofalo estas tre bela.—La glacio estas fluidegebla.—Mia infano estas ema je babilado.—Pri tioĉi eĉ ne estas inde paroli.—Ĉi tiu afero havas nur ioman signifon.—La societo translokiĝis en propran ejon.—La troa marŝado igis ŝin senforta.—La diseco estas ofte la kaŭzo de malforteco.

W o u w l g n l [θ h i ŭ

Erĉjo. Kian temperaturon vi preferas. Sonjo, la sekan aŭ la malsekan, la varmegan aŭ la glacian, unuvorte kian sezonon?

Sonjo. Senŝerce mi diros al via grafa Mosto, ke el ĉiuj sezonoj de l'jaro mi preferas la printempon kaj la majan monaton. En majo vere reviviĝas la naturo, la arboj malfermas siajn burĝonojn kaj kovras sin per folioj kaj floroj. Ĉiuj kreskaĵoj bonodorigas la aeron.

E. Kontraŭe mi preferas la dormadon de l'naturo, la vintaron. Estas por mi plezuro rigardi la kamparon kovritan per ĝia mantelo el brilega neĝo. Se la pluvo falas, mi restas hejme, sidante apud la fajro kaj fumante bonan cigaron aŭ bonegan pipon.

S. Kaj vi, Niĉjo? nenion vi diras. Kian tempon de jaro vi preferas?

Niĉjo. Ho! mi havas guston tute diferenca de l'via. Dum la

printempo oni scias neniam,
 ĉu oni devas preni la pluvom-
 breton aŭ la bastonon. Mi
 preferas la aŭtunon. Dum la
 aŭtuno la temperaturo estas
 pli agrabla ol en la somero:
 la marŝo estas plezuro.

S. Vi estas prava, Niĉjo. Rimar-
 ku, ke se ni komparas la se-
 zonojn kun la vivo de l'homo,
 ni trovos, ke la printempo
 respondas al la infaneco, la
 somero al la aĝo de l'pasioj;
 la aŭtuno figuras la mature-
 con en la vivo kaj la vintro
 la maljunecon.

kolero *բարկութիւն*. paliso բիր, ցից.
 humoro *տրամադրութիւն*. fulmo կայծակ.
 animo հոգի. tondro որոտմունք.
 kontrakto պայմանագիր. ĉielo երկինք.
 materialo նիւթ. arko լծաղեղ, կա-
 neĝo ձիւն. vojo ճանապարհ.
 funto գրուանքայ. glacio սառույց.
 rozo վարդ. naturo բնութիւն.
 formo ձև. burgono բողբոջ.
 rezultato հետեանք. folio տերև, թերթ.
 figuro կերպարանք. aero օդ.

suno արե. muso մուկ.
 gusto ճաշակ, համ. pipo խողովակ.
 besto կենդանի, գա- maro ծով.
 րան. pasio կիրք, ցան-
 fromaĝo պանիր. կութիւն.
 motivo մօտիւ, առա- sama ինքը.
 ջարկ. fluida ջրալի.
 veneno թոյն. dolĉa քաղցր.
 dogmo դաւանանք. seka չոր.
 ideo գաղափար, իդէա. daŭri շարունակել.
 spezo շրջանառութիւն. instulti հայհոյել.
 rimedo միջոց. okazi պատահել.
 morti մեռնել. mordi կծել.
 flui հոսել. bori փորել (բու-
 plenumi կատարել. բաւով).
 ŝerci հանաք անել. fali ընկնել.
 signifi նշանակել. veturi գնալ (կառ-
 resti մնալ (որեւէ տեղ). քով).
 krucumi խաչել. aperi երևալ.
 montri ցոյց տալ. komerci առևտուր
 ataki յարձակուել. անել.
 kaŝi թաքցնել. tuj իսկոյն և եթ.

Բաւեր, որոնք կազմուած են—um մի-
 ջածանցով.

aerumi օդը մաքրել (սենեակի), քամ-
 հարել. aero օդ.
 amindumi սիրաբանել. aminda սիրե-
 լի, սիրայօժար:

brulumo	բորբորումն. bruli վառուել, այրուել:
buşumo	երախակալ (շան), buşo բեխան:
butonumi	կոճկել. butono կոճակ:
gustumi	համը տեսնել. gusto համ, ճաշակ:
kalkanumo	կոշիկի կրունկը. kalkano կրունկ (մարդու):
kolumo	օձիք. kolo վիզ, պարանոց:
komunumo	համայնք, հասարակութիւն. komuna ընդհանուր:
krucumi	խաչել. krucio խաչ:
laktumo	ձկնակաթ. lakto կաթ:
lotumi	վիճակահանութեան դնել. loti վիճակ զցել:
malvarmumi	մրսել. malvarma ցուրտ:
manumo	մանժէտ. mano ձեռք:
mastrumi	տնտեսութիւն անել՝ կառավարել. mastro տէր:
nazumo	ակնոց-պէնսնէ. nazo քիթ.
palpebrumi	աչքերը ճորել. palpebro արտասուք:
plenumi	կատարել՝ անել. pjena լիք.
proksimuma	մօտաւոր. proksima մօտիկ:
ventumi	հողմահարել, հով անել. ventumilo հովհար, vento քամի:

Կետադրութիւն եւ Քերականական անուններ

(.) punkto.	դոյական substantivo.
(:) dupunkto.	ածական adjektivo.
(.) komo.	բայ verbo.
(') apostrofo.	դերանուն pronomo.
(^) akcento.	թուական անուն numeralo.
(—) streketo.	
(...) punktaro.	մակբայ adverbio.
(;) punktokomo.	շաղկապ konjunkcio.
() parentezo.	ձայնարկութիւն interjekcio.
(?) demanda punkto.	ուղղական nomina-
(!) ekkria punkto.	tivo.
(«») krampoj.	սեռական genitivo.
Կետադրութիւն inter-	տրական dativo.
terunkcio.	հայցական akuzativo.
հոլով kazo.	գործիական ablativo.
	պատմական prepositivo.

Միջարկութիւն կամ ձայնարկութիւն

Միջարկութիւններ, որոնք արտայայտուած են՝

- ա) վիշտ եւ ցաւ—Ho! Ve! Hove! O! աւաղ ափսոս.
բ) զարմանք—Ha! Ho! ահ, ախ, օհօ. պահօ.
գ) ստիպումն—Nu! Nudo! դէհ, հապա.

- դ) ուրախութիւն—Hura! ուրա.
 ե) արհամարհանք—Fi! փռւհ. թիւհ.
 զ) կռիւ, կանչելը—Hej! էյ, հէյ.
 է) արգելք—Tc? Tc! փըշտ.

Բացի այս գործածութեան մէջ կ'ընտելան
 tik-tak! (սրտի), ku-ku! (կկուի), miaü-
 miaü! (կատուի), haühaü! (շանը), paf!
 (pafi զէնք պարպել բառից), frap-frap!
 (թրխկ-թրխկ, frapi թրխկացնել), šmac!
 պաշ. (šmaci պաշել), halt! կնց, կանգ-
 նիւր, (halti կանգնել, տեղումը մնալ)
 marš! զնն. (marši քայլել):

A D V O K A T O J

Unu advokato, tre malgranda, ve-
 nis juĝejon, por defendi la aferon de
 sia kliento. Alia advokato, vidante lin,
 demandis, kiu li estas. Tiu respondis.
 Tiam la unua ekkriis.—Kio? tia malg-
 randa advokato? mi ja povas vin kaŝi
 en mian poŝon!—Vi povas, trankvile
 diris tiu, kaj tiam en via poŝo estos
 pli da saĝo, ol en la kapo.

G E N E R A L O

Unu generalo volis rigardi, kiel oni
 nutras la soldatojn. Neatendinte li ve-
 nas en la soldatan kuirejon. Sur la

korto li renkontas du soldatojn, kiuj
 portas kaldronon.—Haltu! li ordonas:
 alportu kuleron!—Sed, Via Generala
 Moŝto... komencas la alkurinta adju-
 tanto... Silentu! krias la generalo. Li
 prenas kuleron.—Levu la kovrilon! Lia
 ordono estas plenumita. Li ĉerpas per
 la kulero la fluidaĵon, provas kaj kun
 abomeno kraĉas.—Kio tioĉi estas? ĝi
 estas tia supo? ĝi estas kotaĵo!—Jes,
 Via generala Moŝto, murmuretas la
 fimigita adjutanto, mi tion ĉi ja volis
 diri al vi.

M. Solovjev,

*
* *

✓. Vi parolas lingvon nekonatan
 Ne komprenas, kion diras mi:
 Tamen, frato, kanton nun faratan
 Gaje kanti povas ambaŭ ni.

Ne atendu—ĉiu minuteto
 De mallonga vivo flugas for,—
 Lernu kun malmulta laboreto
 Lingvon, kiun amos via kor'!

K. Svanbom.

Naiveco

Knabino sesjara havis katon kaj pu-
 pon. Iu demandis ŝin, kiun el la du

ŝi preferas. Si ne volis respondi, fine ŝi diris al li en la orelon: „Mi preferas mian katon, sed ne diru, mi petas vin, tion al mia pupo“.

Kaprido kaj lupo

Juna kaprideto staris alte sur muro kaj rigardis ĉirkaŭe. Dume pasis la lupo kaj la kaprido insultis lin per mokaj paroloj. La lupo diris: „Ne vi mokas min, sed la alta muro, sur kiu vi staras“.

Apetito

—Kial vi petas almozojn?

—Ĉar mi volas manĝi, mia bona sinjoro.

—Kial do vi ne laboras?

—Ha, kiam mi laboras, mi ankoraŭ pli volas manĝi.

Domando

—Kiu en la XVII-a centjaro portis la plej grandan ĉapelon?

—Tiu, kiu havis la plej grandan kapon.

A N Ĝ E L O

(El Lermontov)

En mezo de nokto, en blua ĉielo,
Traflugis kaj kantis plej bela anĝelo.
Kaj nuboj kaj steloj kaj lun' enirado
Atentis kun ĝojo je l'sankta kantado.
Li kantis feliĉajn, neniam pekantajn
Spiritojn, kun Di' en ĉielo loĝantajn;
Li kantis pri Patro ĉiela kaj tera—
Kaj lia laŭdado ne estis malvera.

Animon tre junan en brakoj li tenis;
En mondo malgaja naskiĝi ĝi venis.
Kaj sono de l'kanto en juna animo
Restadis sen vort', sed kun viva estimo.

Tre longe en mondo ĝi estis premata,
Je revo mirinda pri Di' plenigita!
Kaj ŝanĝi la kanton de l'sankta sincero.
Ne povis por ĝi ĉiuj kantoj de l'tero.

V. Devjatnin.

Ne grave

Dum edziĝa festeno mallerta lakeo
elverŝis plenan supujon sur la atlasan
vaston de sinjorino, kiu tre ĉagreniĝis
kaj preskaŭ svenis. «Ne grave,—diris
afable la lakeo—restis ankoraŭ multe
da supo en la kuirejo».

Respondo

Unu generalo demandis unu junan soldaton, ĉu estas sufiĉa por li la porcio da pano, kiun li ĉiutage ricevas.

—Jes, Via Generala Moŝto.

—Kaj edle io ankoraŭ restas?

—Jes, Via Generala Moŝto.

—Kion do vi faras kun la restaĵo?

—Mi ĝin formangas, Via Generala Moŝto.

Eraro kaj korekto

Juna homo sidis en loĝio kun la lordo North, kiun le ne konis, kaj komencis interparoladon. Du sinjorinoj eniris en la kontraŭan loĝion.

—Ĉu vi ne povas diri al mi—demandis la junulo,—kiu estas la malbela maljuna virino, kiu ĵus eniris?

—Jes—respondis la lordo North kun gaja mieno,—mi povas diri al vi, tio estas mia edzino.

—Mi petas vian pardonon,—balbutis la ruĝiĝinta junlo,—mi ne demandis pri ŝi, mi demandis pri la terura monstro, kiu estas kun ŝi.

—Tio estas mia filino,—respondis ridetante la lordo.

Kuraĝulo

—Sinjoro, krias unu maljuna fraŭlino el la vagono al unu sinjoro, kiu volas tien eniri,—tie ĉi estas la vagono por sinjorinoj!

—Ho! respondas la sinjoro, enirante kaj dismetante siajn pakaĵojn,—mi ne estas timemulo.

Brava vojaĝisto

Vojaĝisto, rakontante kelkajn el siaj aventuroj, diris al la societo, ke li kaj lia servanto kurigis 50 sovaĝajn arabojn; kaj kiam tio ĉi ekscitis miron, li aldonis, ke ĝi ne estas mirinda, „ĉar, li diris, ni eniris, kaj ili kuris post ni“.

Infana opinio

Malgranda Edmondo riagrdas la tute senharan kapon de sia avo.

—Kara avo, ĉu ne vere, vi kombas vin per razilo?

Al kio oni povas kutimi

Pastro vidis kamparanion, senhatigantan angilojn. „Kiel vi povas esti tiel kruela—diris li al ŝi,—ĉu vi ne

891.99.09.28
S-38

komprenas, ke la malfeliĉaj bestoj suferas?“—„Ah,—respondis ŝi—mi faras tion jam de dudek jaroj kaj nun ili cendube tute kutmis al tio“.

Konjektemeco

En la pafado unu soldato memvolulo neniel povis trafi la celon. La oficiro prenas lian pafilon kaj, rigardante lin kun riproĉo diras:—Nu, vi estas trafema psfisto! La oficiro ekcelas. Paf!... maltrafo,—Jen kiel vi pafas! Li ekcelas la duam fojon—paf!.. denove maltrafo.—Jen kiel vi pafas! La oficiro ekcelas la trian fojon—paf! li trafis. Tiel oni devas pafi, diris la oficiro, redonante la pafilon.

Leono, bovo, kaprino kaj ŝafo.

Bovo, kaprino kaj ŝafo kuniĝis kun leono kaj foriris kune por ĉasadi. Kiam ili estis mortigintaj en la arbaro belan kaj grandan cervon, la leono ĝin dividis en kvar partoj kaj diris; “La unuan parton prenas mi, ĉar mi estas leono kaj reĝo de ĉiuj bestoj; la dua estas mia, ĉar mi estas pli forta ol vi; la tria estas ŝuldata al mi kiel mia parto de la ĉaskaptajo; kaj kiu volas ha-

vi la kvaran, tiu devas batali kun mi por ĝi“. La aliaj devis do foriri senigitaj, kaj la leono gardis la tutan kaptajon por si.

Li respondos

Pastro postulis, ke Lizandro konfesu al li sian plej ĉefan pekon. Ĉu vi aŭ la dioj ordonas al mi malkovri mian animon? demandis Lizandro.

—La dioj ordonas al vi! diris la pastro.—Bone; rediris Lizandro! foriru de tie ĉi, kaj kiam la dioj min demandos, mi respondos al ili.

Varma vesto

Malriĉa Franco, vestita nur per malpeza somera surtuto, promenis en bela vintra tago sur la stratoj de Parizo. La reĝo, renkontinte lin, miris pro lia somera vesto kaj demandis:

—Kial vi promenas en tiel malpeza vesto?

—Via Reĝa Moŝto—respondis la Franco,—imitu min, kaj vi neniam sentos malvarmon.

—Kion vi faras?—demandis la reĝo.

—Mi surmetas ĉiujn miajn vestojn,—estis la respondo.

H e l p o

Unu malgrandruso veturis sur veturilo. Subite la veturilo kliniĝis: ĝi trafis en kavon. La malgrandruso desaltis kaj provis levi la veturilon, sed ne povis. Tiam li kolektas siajn fortojn kaj vokas pro helpo la sanktan Nikolaon. Sed ankaŭ tio ĉi ne helpis. Tiam en malespero li krias:—„Ĉiuj sanktuloj helpu!“ kaj puŝas la veturilon kun tia forto, ke ĝi renversiĝas sur alian flankon. „Jen vi havas! li ekkriis kolere: vi ne devis puŝi ĉiujn kune“.

Delikata

Patrino: Kiel vi aspektas! Kie estis ci?

Frederiko: Mi falis sur la herbo, sed estis herbo jam manĝita de l'bovinoj.

El la historio

A: Kial Hanibalo iris trans la Alpojn?

B: Ĉar tiam la tunelo ne estis ankoraŭ preta.

J u s t e c o

Unu virino plendis al kapitano, ke ŝi estas ĉirkaŭrabita de liaj soldatoj.

—Ĉu ili ĉion forportis?—demandis la kapitano.

—Ne, ili restigis ion.

—Nu, sekve tio ĉi ne estis miaj soldatoj: miaj prenas ĉion.

Ŝ I P E T O

Malgranda ŝipeto

Kun blanka veleto

Naĝadas trankvile sur maro...

Sed venis ventego.

Fariĝis ondego—

Pereas ŝipet' sub akvaro!

Kaj homo mizera

Kun kredo sincera

Vivadas traukvile en mondo;

Sed kredo forblovis,

Ondego sin movis,

Kaj homo pereas sub ondo.

V. Devjatnin

La egaleco

Juna princo ĉirkaŭita de la tuta kortego promenis foje en kamparo. Li ekvidis derviŝon, kiu atente esploris homan kranion.

—Kion vi faras tie?—demandis mirigite la monarĥo.

—Mi dezirus ekscii—respondis la derviŝo—ĉu la kapo apartenis al reĝo aŭ al almozulo, sed mi ne sukcesas.

P. Larouse

LA YOJO

Tra densa mallumo briletas la celo,
Al kiu kuraĝe ni iras,
Simile al stelo en nokta ĉielo,
Al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,
Nek batoj de l'sorto, nek mokoj de l'homoj,

Ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
Ĝi estas, la voj' elektita.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.
L'espero l'obstino kaj la pacienco—
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post-paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.

Ni semas kaj semas., neniam laciĝas,
Pri l'tempoj estontaj pensante,
Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas,—

Ni semas kaj semas konstante.

„Ho, ĉesu!“ mokante la homoj admonas,—

„Ne ĉesu, ne ĉesu!“ en kor' al ni sonas,
„Obstine antaŭen! La nepoj vin benos,
Se vi pacience eltenos“.

Se longa sekeco aŭ ventoj subitaj
Velkantajn foliojn deŝiras,
Ni dankas la venton, kaj repurigitaj,
Ni forton pli freŝan akiras.
Ne mortos jam nia bravega anaro,
Ĝin jam ne timigos la vento, nek staro,
Obstine ĝi paŝas, provita, hardita,
Al cel' unu fojon signita!

L. Zamenhof

JOZEF

Jakob loĝis en la lando, en kiu lia patro loĝis fremdule, en la lando Kanaana.

Jen estas la generaciaro de Jakob. Jozef, havante la aĝon de deksep jaroj, paŝtis kune kun siaj fratoj la brutaron. Izrael amis lin pli ol ĉiujn siajn filojn, ĉar li estis por li filo naskita en maljuneco; kaj li faris al li mikskoloran veston. Ĉar la fratoj vidis, ke lin ilia patro amas pli ol ĉiujn liajn fratojn, tial ili malamamis lin kaj ne povis paroli kun li pace. Jozef ha-

vis songon, kaj li rakontis ĝin al siaj fratoj; tiam ili ekmalamis lin ankoraŭ pli. Li diris al ili:

—Ni ligis garbojn meze de la kampo; kaj jen mia garbo starigis kaj restis starante, kaj viaj garboj ĝin ĉirkaŭis kaj profunde klingis antaŭ mia garbo.

Tiam liaj fratoj diris al li:

—Ĉu vi estos reĝo super ni? aŭ ĉu vi regos super ni.

Ili ankoraŭ pli ekmalamis lin pro liaj songoj kaj pro liaj vortoj.

Liaj fratoj iris paŝti la ŝafojn de sia patro en Siĥem kaj Izrael (Jakob) diris al Jozef:

—Iru, rigardu, kiel fartas viaj fratoj kaj kiel fartas la ŝafoj, kaj alportu al mi respondon.

Jozef iris serĉi siajn fratojn kaj trovis ilin en Dota. Kaj ili ekvidis lin de malproksime; kaj antaŭ ol li alproksimiĝis al ili, naskiĝis en ili la malbona intenco mortigi lin. Kaj ili diris unu al alia: jen tiu songisto venas, nun ni iru kaj mortigu lin, kaj ni diru, ke sovaĝa besto lin formangis; kaj ni vidos, kio fariĝos el liaj songoj.

Sed tion aŭdis Ruben kaj savis lin

el iliaj manoj, ĉar li intencis savi lin el iliaj manoj kaj revenigi al sia patro; kaj ili prenis lin kaj ĵetis lin en la puton.

Kiam ili sidiĝis por manĝi panon, ili levis siajn okulojn kaj ekvidis, ke jen karavano da Izmaelidoj venas el Ĝilead, kaj ili eltiris kaj levis Jozefon el la puto kaj vendis al la Izmaelidoj per dudek arĝentaj moneroj; tiuj forkondukis Jozefon al Egiptujo.

Kiam Ruben revenis al la puto, li vidis, ke Jozef ne estas en la puto, tuj li disŝiris siajn vestojn, kaj reiris al siaj fratoj. Ili prenis la veston de Jozef kaj buĉis kapron kaj trempis la veston en la sango kaj sendis al sia patro. Kaj Jakob disŝiris siajn vestojn kaj metis sakaĵon ĉirkaŭ sian lumbon kaj funebriis pri sia filo multe da tagoj. Ĉiuj liaj filoj kaj filinoj penis konsoli lin, sed li ne volis konsoliĝi kaj diris: „en funebro mi iros en la tombon al mia filo“. Tiel ploris pri li lia patro.

El Biblio, trad. de L. Zamenhof.

P A T R O N I A

Patro nia, kiu estas en la ĉielo, sankta estu Via nomo, venu reĝeco

Via, estu volo Via, kiel en la ĉielo,
 tiel ankaŭ sur la tero. Panon nian
 ĉiutagan donu al ni hodiaŭ kaj par-
 donu al ni ŝuldojn niajn, kiel ni an-
 kaŭ pardonas al niaj ĝuldantoj; ne
 konduku nin en tenton, sed liberigu
 nin de la malbono, ĉar Via estas la
 regado, la forto kaj la gloro eterne.
 Amen!

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0232264

